ТИПТІК ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ

(Жоғары кәсіптік білім)

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ КОНСТИТУЦИЯЛЫҚ ҚҰҚЫҒЫ

5В030400 «Кеден ісі»
бакалавриат мамандығы бойынша

2 несие

Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрлігі
Астана
2017

АЛҒЫ СӨЗ

1. «Құқық» мамандықтар тобы бойынша оқу-әдістемелік секциясымен, «КАЗГЮУ Университеті» АҚ-ның Заңгерлерді бағалау және сертификатау бойынша бюросының қолдауымен **ДАЙЫНДАЛҒАН ЖӘНЕ ЕНГІЗІЛГЕН.**

2. Республикалық жоғары және ЖОО кейінгі білім беру оқу-әдістемелік кеңесінің 2016 жылғы 30 шілдедегі хаттамалық шешімімен **БЕКІТІЛГЕН ЖӘНЕ КҮШІНЕ ЕНГІЗІЛГЕН.**

3. **АЛҒАШҚЫ РЕТ ЕНГІЗІЛГЕН.**

4. Типтік оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы №1080 қаулысымен бекітілген мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарына сәйкес әзірленген және Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2013 жылғы 16 тамыздағы №343 бұйрығымен бекітілген 5В030400 - «Кеден ісі» мамандығы бойынша «Жоғары білім берудің типтік оқу жоспарымен» әзірленді.

Бұл типтік бағдарлама «Құқық» мамандықтар тобы бойынша оқу-әдістемелік секциясының рұқсатынсыз көбейтіле және таратыла алмайды

МАЗМҰНЫ

I. Түсіндірме хат 4
II. Дәріс сабақтарының тақырыптары 8
III. Тәжірибелік (семинар) сабақтарының тақырыптары 27
IV. Өзіндік дербес оқуға қалдырылған тақырыптардың тізімі 28
V. Ұсынылатын әдебиеттер тізімі 29
VI. Үлгі оқу бағдарламасының авторлары 32

I. Түсіндірме хат

«Қазақстан Республикасының конституциялық құқығы» оқу пәні «Кеден ісі» мамандығы бойынша құқық бакалаврларын даярлайтын оқу-кәсіби бағдарламасының құрамына кіреді. Қазақстан Республикасының конституциялық құқығы заң жоғары оқу орындары мен университет факультеттерінің оқу бағдарламасының құрамына кіретін базалық пәндердің бірі болып келеді. Жоғары дәрежедегі заңгерлерді даярлаудың қазіргі жағдайлардағы оның рөлі мемлекеттік басқару жүйесін, әсіресе құқық қорғау органдарын одан әрі жетілдіру қажеттілігімен және Қазақстан Республикасының 2009 жылғы 24 тамыздағы Жарлығымен бекітілген Қазақстан Республикасының 2010 жылдан 2020 жылға дейінгі Құқықтық саясат тұжырымдамасын, сонымен қатар ҚР Президентінің 2012 жылғы 14 желтоқсандағы «Қазақстан – 2050 Стратегиясы: қалыптасқан мемлекеттің жаңа саяси бағыты» атты Қазақстан халқына Жолдауын, «Ұлт жоспары – бес институционалдық реформаны жүзеге асыружөніндегі 100 нақты қадам» атты Қазақстан Республикасы Президентінің 2015 жылғы 20 мамырдағы бағдарламасын, «Қазақстанның Үшінші жаңғыруы: жаһандық бәсекеге қабілеттілік» атты Мемлекет басшысы Н.Назарбаевтың 2017 жылғы 31 қаңтардағы Қазақстан халқына жолдауын жүзеге асырумен түсіндіріледі.

«Қазақстан Республикасының конституциялық құқығы» пәнін оқудың маңыздылығы Қазақстан Республикасы Парламентімен 2017 жылғы 10 наурыздағы Қазақстан Республикасының Конституциясына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы Заңын қабылдаумен артты.

Оқу пәнінің негізгі мақсаты – конституциялық құқықтың аса маңызды ғылыми-теориялық ережелері туралы, Қазақстан Республикасының конституциялық даму тарихы, демократиялық, құқықтық, әлеуметтік және зайырлы мемлекеттілігі қалыптасу процесіндегі мемлекет және қоғамның Негізгі заңы ретіндегі Конституцияның ролі және функциялары туралы, адам және азаматтың конституциялық-құқықтық мәртебесі туралы және мемлекеттік органдар және жергілікті өзін-өзі басқарудың конституциялық жүйесі туралы студенттердің фундаменталды түсінігін қалыптастыру.

Қазақстан Республикасының конституциялық құқық курсын оқытудың негізгі мақсаты студенттерді конституциялық құқық ғылымының негіздерімен, мемлекет және қоғамның Негізгі заңы ретінде Конституция ілімімен, жеке адамның құқықтық жағдай негіздерімен, мемлекеттік органдар ұйымдастырылуы және қызметінің конституциялық қағидаларымен, Қазақстан Республикасының жергілікті өзін-өзі басқару негіздерімен таныстыру және дербес дағдылық қызметке дайындау болып келеді. Қазақстан Республикасының конституциялық құқығының осы маңызды мәселелерін студенттердің түсінуі оларға саясат және мемлекеттік-құқықтық аясында дұрыс бағдарлауға, мемлекеттік және конституциялық-құқықтық саясат және тәжірибе мәселелердің дұрыс шешілуіне жәрдемдеседі.

Осы оқу пәнін оқу кезінде студент:

- Конституциялық құқық Қазақстан Республикасының құқық жүйесінің негізін қалаушы саласы екендігі туралы;
- Конституциялық-құқықтық институттар және қазіргі кезеңдегі мемлекеттік-құқықтық тәжірибедегі жүзеге асырылатын реттеу әдістері туралы;
- Мемлекет және қоғамның Негізгі заңы ретінде Қазақстан Республикасының Конституциясының жалпы мазмұны, мәні, қағидалар және функциялар туралы;
- Қазақстанның конституциялық дамуының негізгі кезеңдері туралы

түсінік алуы қажет.

- Қазақстан Республикасының конституциялық құқығы ғылымының негізгі түсініктері мен дәрежелерін;
- Қазақстан Республикасының конституциялық құрылым негіздерінің негізгі қағидаларын және элементтерін;
- адам және азаматтың құқықтық жағдай негіздерінің мазмұны және қағидаларын;
- мемлекет органдарының ұйымдастырылу және қызметінің конституциялық қағидаларын, құрылымын, құқықтық мәртебесін, негізгі өкілеттіктерін;
- Қазақстан Республикасындағы жергілікті өзін-өзі басқарудың конституциялық негіздерін

білуі қажет.

- Конституциялық-құқықтық түсініктер мен ұғымдарды жетік білу;
- Конституциялық-құқықтық мәселенамасы бойынша өз көзқарасын логикалық сауатты жеткізу және негіздеу;
- Конституцияны және конституциялық-құқықтық актілерін талқылау және қолдану;
- Заңды маңызы бар жағдайларды дұрыс бағалау және заңды деректерді саралау;
- Қазақстан Республикасының конституциялық заңнамасына сәйкес әр түрлі құқықтық әрекеттерді саналы түрде жасау

қолдана алуы қажет.

Қазақстан Республикасының конституциялық құқық оку курсының негізіне Конституция және Қазақстан Республикасының конституциялық құрылым негіздерінің ұйымдастырылу және қызмет етуіне, адам және азаматтың құқықтық мәртебесіне, мемлекеттік органдар және жергілікті өзін-өзі басқару органдардың құқықтық жағдайына қатысты нормативтік құқықтық актілер жатады. Осыған байланысты студенттерге Қазақстан Республикасының Парламент Жаршысында; Қазақстан Республикасының Президент және Үкімет актілер жинағында; Қазақстан Республикасының Конституциялық Кеңес Жаршысында, «Егемен Қазақстан», «Казахстанская правда», т.б. газеттерде жарияланатын жаңа нормативтік құқықтық актілердің басылып шығуын бақылап отыру ұсынылады.

Аталмыш пәннің пререквизиттеріболып келесі пәндер табылады: «Мемлекет және құқық теориясы», «Саясаттану», «Қазақстан Республикасының мемлекет және құқық тарихы».

«ҚР конституциялық құқығы» оқу пәннің постреквизиттері болып «ҚР әкімшілік құқығы», «ҚР азаматтық құқығы», «ҚР қылмыстық құқығы», «ҚР қаржы құқығы», «Конституциялық процесс», «Халықаралық жария құқығы», «Мемлекеттік өызмет және басқару» және т.б. пәндер табылады.

ПӘННІҢ МАЗМҰНЫ

КІРІСПЕ

«Қазақстан Республикасының конституциялық құқығы» пәнінің зерттеу объектісі – конституциялық-құқықтық реттеуге жататын қоғамдық қатынастардың аясы, конституциялық-құқықтық нормалар, институттар және қатынастар, Қазақстан Республикасының конституциялық даму тарихы, мемлекеттің конституциялық құрылым негіздері, жеке адамның құқықтық жағдайы, мемлекеттік органдар және жергілікті өзін-өзі басқару органдардың құқықтық мәртебесі, сонымен қатар Қазақстан Республикасының конституциялық құқығы саласының және ғылымның негізгі даму тенденциялары болып табылады.

Осы пәнді зерттеу әдістері: конституциялық-құқықтық нормаларын және институттарын, конституциялық-құқықтық қатынастарын, Қазақстан Республикасының конституциялық даму тарихын, демократиялық, құқықтық мемлекеттілігін қалыптастыру жағдайларда конституциялық заңнамасын жетілдірудің негізгі тенденцияларын зерттейтін диалектикалық, формальды-логикалық, тарихи және салыстырмалы зерттеу әдістері. Диалектикалық әдіс студенттерге конституциялық-құқықтық құбылыстары мен категорияларын қозғалыста, саяси, әлеуметтік және қоғамдағы өзге процестермен байланыста қарастыруға жәрдемдеседі. Формалды-логикалық әдістің негізінде конституциялық-құқықтық жекеде шындықтан жалпыға, жалпыдан жекелендіру жолымен танылады. Тарихи әдістің көмегімен Қазақстан Республикасының конституциялық-құқықтық институттардың тарихи дамуы зерттеледі. Конституциялық құқықтың маңызды әдісі салыстырмалы әдіс болып келеді, ол арқылы Қазақстан Республикасының және шетел мемлекеттердің конституциялық-құқықтық институттарына салыстырмалы зерттеу жүргізіледі.

Қазақстан Республикасының конституциялық құқық ғылымы өзге қоғамдық және заң ғылымдар арасында жетекші ролін атқарады және негізін қалаушы орнын алады. Конституциялық құқық ғылымының пәніне қазақстандық конституционализмнің теоретико-әдістемелік мәселелері, Қазақстан Республикасының конституциялық даму тарихы, конституциялық заңнамасы дамуының негізгі тенденциялары және заңдылықтары,

конституциялық-құқықтық нормалар және институттары, сонымен қатар конституциялық-құқықтық қатынастар жатады.

Қазақстанның конституциялық құқық тарихын шартты түрде екі кезеңге бөлуге болады: 1. Кеңестік кезең, сонда конституциялық-құқықтық ғылым марксистік-лениндік идеология негізінде дамыды. Сонымен қатар, ғылыми зерттеулерінде партиялық және таптық қағидаларының басымдылығына қарамастан, қазақстандық ғалымдары (С.З.Зиманов, М.Т. Баймаханов, Ғ.С. Сапарғалиев, В.А. Ким және т.б.) конституциялық құқық бойынша фундаменталды жұмыстарын шығарған еді. 2. Конституциялық құқықтың қазақстандық ғылымының дамуының қазіргі кезеңі біздің еліміздің тәуелсіздігін алу кезінен басталады. Оның қалыптасуына және дамуына конституциялық құқық бойынша монографиялық еңбектерін, оқулықтарын, Қазақстан Республикасының Конституциясының Комментарияларын басып шығарған Қазақстан ғалымдары, конституциялық құқық бойынша мамандар зор үлес қосады.

II. Дәріс сабақтарының тақырыптары

1-тақырып. Қазақстан Республикасының конституциялық құқықғының пәні, қайнар-көздері және жүйесі. Қазақстан Республикасының конституциялық құқықғы ұлттық құқық жүйесінің саласы ретінде

1. Тақырып мазмұны.

Конститкциялық құқықтың түсінігі, мәні және мақсаты. Конституциялық құқық пәнінің ерекшелігі.

Конституциялық – құқықтық нормалардың түсінігі, түрлері және ерекшеліктері. Конституциялық – құқықтық қатынастар, мәні, түрлері және ерекшеліктері. Конституциялық – құқықтық қатынас субъектілерінің ерекшеліктері және оларды жіктеу.

Қазақстан Республикасы конституциялық құқығының жүйесі және оның Конституция құрылысымен ара-қатынасы, өзара байланысының деңгейі.

Конституциялық құқықтың әдістемесі, жалпы және нақты әдістер. Конституциялық-құқықтық мәселелерді зерттеудегі жалпыгуманистік, диалектикалық және әлеуметтік тәсілдер. Ғылыми ойлаудың тәсілдері: талдау, синтез, индукция, дедукция, гипотеза. Мемлекеттік-құқықтық құбылыстарды оқып-үйренудің нақты әдістері: формальды-логикалық, социологиялық, салыстырмалы, анкетелық, интервью арқылы және статистикалық әдіс.

Конституциялық құқықтың заң ғылымы жүйесіндегі орны және рөлі.

Конституциялық құқықтың қайнар көздері. Қазақстан Республикасы Конституциясы - конституциялық құқықтың негізгі қайнар көзі ретінде. Конситуциялық заңдар және заңдар. Сонымен қатар Конституциялық Кеңестің, Жоғарғы Соттың және Үкіметтің нормативтік қаулылары конституциялық құқықтың қайнар көзі ретінде. Орталық атқару билік органдарының нормативтік актілері.

Парламентпен ратификацияланған халықаралық шарттар және конвенциялар.

Қазақстан Республикасы конституциялық құқық ғылымының және оқу курсының жүйесі. Қазақстан Республикасы конституциялық құқығының ұлттық құқық жүйесінің басқа да салаларын меңгерудегі орны.

2. Тақырып бойынша дәріс және саминар сабақтарының студентпен меңгерілетін құзіреттілікпен байланысы:

Тақырыпты меңгеру барысында студент келесі құзіреттерге ие болуы тиіс:

– Қазақстан Республикасының конституциялық-құқықтық жүйесі мен заңнамасының негіздерін;

- зерттеудің өзіндік жаңа әдістерін үйрену қабілетін;

- теориялық білімді, практикалық дағдыларды және зерттеу жұмыстарын жүргізу, оқу үдерісін ұйымдастыру және жаңа оқу материалдарын талдау дағдысын меңгеруді.

Тақырыпты меңгеру барысында студент:

Білуі тиіс:

- Қазақстан Республикасының құқықтық жүйесіндегі конституциялық құқықтың рөлі мен орнын;

- конституциялық және құқықтық реттеу әдістерінің ерекшеліктерін;

- конституциялық құқық және конституциялық заңнама жүйесін.

Үйренуі тиіс:

– кейстерді шешуде конституциялық заңнама нормаларын қолдануды.

3. Тәжірибе материалдары:

- Қазақстан Республикасы Конституциясының 1-бабының 1-тармағын ресми түсіндіру туралы Қазақстан Республикасы Конституциялық Кеңесінің 2001 жылғы 21 желтоқсандағы №18/2қаулысы // http://adilet.zan.kz/kaz/docs/S010000018_

2-тақырып. Қазақстан Республикасының конституциялық дамуы

1. Тақырып мазмұны.

Қазақстанның конституциялық дамуының кезеңдерге бөлінуі. «Алаш» партиясы және «Алаш-Орда» автономиясының құжаттары. Алаш партиясы бағдарламасы ережелерінің жалпы сипаттамасы. Конституциялық дамуда Кеңестіккезең 1926 жылғы ҚазАССР, Қазақ ССР-інің 1937, 1978 жылғы конституцияларының сипаттамасы. Қазақстанның конституциялық дамуының қазіргі кезеңі.

«Қазақ ССР мемлекеттік егеменділігі туралы» 1990 жылғы Декларациясы. Республика егеменділігінің нақты бекітілуінің алғы шарты.

1991 жылғы 16 желтоқсанда қабылданған «Қазақстан Республикасының тәуелсіздігі туралы» Конституциялық заңы. Заңның негізгі ережелерінің сипаттамасы. Қазақстан Республикасының 1993 жылғы Конституциясы конституциялық қайта құруларға жасалған алғашқы қадам. 1993 жылғы Конституцияның мәні мен құрылымы. Адам және азаматтың конституциялық-құқықтық мәртебесі. Қазақстан Республикасының азаматтық туралы заңдылығы. Парламентаризмнің мемлекеттік басқару нысаны ретінде дамуы. Конституциялық соттың құқықтық мәртебесі. Демократиялық қайта құрулардағы мәні мен атқарған қызметі. Қазақстан Республикасының 1995 жылғы қабылданған Конституциясы – конституциялық дамудың жаңа кезеңі. Президенттік басқару нысанының қалыптасуы.

2007 жылғы конституциялық реформа, 2007 жылғы 21 мамырдағы, 2011 жылғы 2 ақпанындағы және 2017 жылғы 10 наурыздағы ҚР Конституциясына енгізілген өзгерістер мен толықтырулар.

2. Тақырып бойынша дәріс және саминар сабақтарының студентпен меңгерілетін құзіреттілікпен байланысы:

Тақырыпты меңгеру барысында студент келесі құзіреттерге ие болуы тиіс:

– конституциялық-құқықтық нормаларды әзірлеу, түсіндіру, жүйелеу

үшін құқықтық әдістер мен құралдарды;

- құқықтық нормаларды талдаудың әдіснамасын, заңдағы ахаулықтардыанықтауды, конституциялық-құқықтық нормалардыңколлизиясы жағдайда шешімдер қабылдауды;

–теориялық білімді, практикалық дағдыларды және зерттеу жұмыстарын жүргізу қабілетін оқу үдерісін ұйымдастыруда және жаңа оқу материалдарын талдауда қолдануды.

Тақырыпты меңгеру барысында студент:

Білуі тиіс:

– конституциялық құқықтың негізгі ұғымдары мен категорияларын;

– Конституцияның түсінігі мен мәнін, қалыптасу қағидаларын.

Үйренуі тиіс:

– конституциялық заңнама нормаларын қолдану және мемлекеттік-құқықтық құбылыстың мәні мен мазмұнын сипаттайтын негізгі мәселелер мен тұжырымдамалармен еркін жұмыс істеу және оларды практикалық мәселелерді шешуде қолдануды.

3. Тәжірибе материалдары:

- "Қазақстан Республикасының Конституциясына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы" Қазақстан Республикасының Заңын Қазақстан Республикасының Конституциясына сәйкестігіне тексеру туралы Қазақстан Республикасы Конституциялық Кеңесінің 2017 жылғы 9 наурыздағы № 1 нормативтік қаулысы// http://adilet.zan.kz/kaz/docs/S1700000001

3-тақырып. 1995 жылғы Қазақстан Республикасының Конституциясы

1. Тақырып мазмұны.

Конституцияның түсінігі және түрлері. Қазақстан Республикасы Конституциясының қатаң, жазбаша және нақтыретіндегі сипаты.

1995 жылғы Қазақстан Республикасының Конституциясының мәні және ерекшеліктірі. Жаңа Конституцияның қабылдануына себеп болған факторлар. Конституцияда президенттік басқару нысанының бекітілуі.

Конституцияның құқықтық қасиеттерінің түсінігі. Конституцияның үстемдігі мен тікелей қолданылуы. Жоғарғы заңды күшіне ие болу негіздері мен құрылтай сипаты.

Қазақстан Республикасы Конституциясының құрылысы және ерекшеліктері.

Конституцияны қабылдау тәртібі. Қазақстан Республикасы Конституциясының қайта қарау тәртәбі. Конституцияға өзгерістер мен толықтыруларды республикалық референдум немесе Парламент арқылыенгізу.

Конституцияныталқылаутүсінігі. Конституциялық ресми талқылау ерекшеліктері. Қазақстан Республикасы Кеңесі конституциялық нормаларды ресми талқылайтын орган.

Конституцияның сақталу кепілдіктері. Материалдық, құқықтық және саясикепілдіктер.

2. Тақырып бойынша дәріс және саминар сабақтарының студентпен меңгерілетін құзіреттілікпен байланысы:

Тақырыпты меңгеру барысында студент келесі құзіреттерге ие болуы тиіс:

– конституциялық-құқықтық нормаларды әзірлеу, түсіндіру, жүйелеу үшін құқықтық әдістер мен құралдарды;

- құқықтық нормаларды талдаудың әдіснамасын, заңдағы ахаулықтардыанықтауды, конституциялық-құқықтық нормалардыңколлизиясы жағдайда шешімдер қабылдауды;

–теориялық білімді, практикалық дағдыларды және зерттеу жұмыстарын жүргізу қабілетін оқу үдерісін ұйымдастыруда және жаңа оқу материалдарын талдауда қолдануды.

Тақырыпты меңгеру барысында студент:

Білуі тиіс:

– конституциялық құқықтың негізгі ұғымдары мен категорияларын;

– Конституцияның түсінігі мен мәнін, қалыптасу қағидаларын.

Үйренуі тиіс:

– конституциялық заңнама нормаларын қолдану және мемлекеттік-құқықтық құбылыстың мәні мен мазмұнын сипаттайтын негізгі мәселелер мен тұжырымдамалармен еркін жұмыс істеу және оларды практикалық мәселелерді шешуде қолдануды.

3. Тәжірибе материалдары:

- Қазақстан Республикасы Конституциясының 2-бабы 2-тармағын және 6-бабы 3-тармағын ресми түсіндіру туралыҚазақстан Республикасы Конституциялық кеңесінің 2003 жылғы 23 сәуірдегі №4 қаулысы. // http://adilet.zan.kz/kaz/docs/S030000004_

4-тақырып. Қазақстан Республикасы – демократиялық, егеменді, тәуелсіз мемлекет

1. Тақырып мазмұны.

Қазақсан Республикасының мемлекеттік нысаны және элементтері. Қазақстан Республикасының басқару және саяси режим нысаны мен мемлекеттік құрылыс үлгісі. Қазақстан Республикасында мемлекеттік сәйкестілік қалыптастыру Тұжырымдамасы.

Мемлекеттік егемендік, мазмұны, мәні және ұлттық егемендікпен ара-қатынасы. Егемендіктің заңшығарушылық тұрғыда бекітілуі. ҚР мемлекеттік билікті ұйымдастыру. Мемлекеттік билікті ұйымдастыруда тежемелік және тепе-теңдік сақтау жүйесін пайдалану. Билік бөліну қағидасы және оның ҚР Конституциясында көрініс табуы. ҚР демократияның нысаны және жүзеге асырудың әдістері. ҚР тікелей және өкілетті демократияның түсінігі. ҚР мемлекеттік тілдің қызмет етуінің конституциялық-құқықтық негізі. ҚР мемлекеттік символдары. Мемлекеттік Герб, Ту және ҚР Гимні.

2. Тақырып бойынша дәріс және саминар сабақтарының студентпен меңгерілетін құзіреттілікпен байланысы:

Тақырыпты меңгеру барысында студент келесі құзіреттерге ие болуы тиіс:

- Қазақстан Республикасының Конституциясымен, заңнамалық және өзге де нормативтік актілермен жұмыс істеу дағдыларын;

- құқық қорғау және адам құқықтары саласындағы қызметті талдау дағдыларын;

- ҚР Конституциялық Кеңесінің шешімдерін талдауды.

Тақырыпты меңгеру барысында студент:

Білуі тиіс:

-конституциялық құқықтың жалпы категриялары мен ұғымдарын, сондай-ақ конституциялық-құқықтық заңнамада қолданылатын арнайы терминдерді;

- конституциялық-құқықтық қатынастардың ерекшелігін, конституциялық-құқықтық қатынастар субъектілерінің құқықтары мен міндеттерін;

- ҚР Конституциясының маңызын, ерекшеліктері мен мазмұнын, даму кезеңдерін;

- Қазақстан Республикасының конституциялық құрылысы негізінің мәні мен мазмұнын;

- қазақстандық мемлекеттіліктің конституциялық сипатын; ҚР қызметінің экономикалық, қоғамдық-саяси және рухани-мәдени қызметінің конституциялық негіздерін;

- адамның құқықтық мәртебесінің негіздерін; Қазақстан Республикасындағы азаматтық институтының қалыптасуын және дамуын, адам және азаматтың конституциялық құқықтары, бостандықтары мен міндеттерінің мазмұнын; жеке тұлғаның құқықтары мен бостандықтарын қорғау тәсілдерін;

- ҚР территориялық құрылымын;

- мемлекеттік билік органдары жүйесін ұйымдастырудың және қызметін қамтамасыз етудің конституциялық негіздерін.

Үйренуі тиіс:

– конституциялық заңнама нормаларын қолдану және мемлекеттік-құқықтық құбылыстың мәні мен мазмұнын сипаттайтын негізгі мәселелер мен тұжырымдамалармен еркін жұмыс істеу және оларды практикалық мәселелерді шешуде қолдануды;

- конституциялық құқық саласындағы алған білімдерін қорытуды;

- конституциялық құқық туралы теориялық білімдерді дұрыс қолдануды, конституциялық-құқықтық терминдер мен ұғымдарды заң шығару және құқыққолдану тәжірибесіндееркін әрі орнымен қолдануды;

- конституциялық құқық туралы теориялық білімдерді дұрыс қолдану, конституциялық-құқықтық терминдер мен ұғымдардыорынды қолдану, оларды заңшығару және құқыққолдану тәжірибесінде орнымен қолдануды;

- конституциялық құқықтың пәні болып табылатын қоғамдық қатынастарды реттейтін нормативтік-құқықтық актілерді талдауды;

- конституциялық-құқықтық нормаларды әр түрлі тәсілдер мен әдістерді қолдану арқылы талдауды;

- ҚР Конституциялық Кеңесінің шешімдерін талдау, оларды кәсіби қызметте басшылыққаалуды;

- конституциялық құқықтыңпәні болып табылатын қоғамдық қатынастарды реттейтін құқықтық шешімдерді ұлттық заңнамаға және өзге де нормативтік құқықтық актілерге сәйкес қабылдауды;

- адамның және азаматтың конституциялық құқықтарын, бостандықтары мен міндеттерін, мемлекеттік билік органдарының және лауазымды тұлғаларының өкілеттігін жүзеге асыру үшін қажетті конституциялық процедуралық нормаларды қолдануды.

3. Тәжірибе материалдары:

- Қарағанды облысы Теміртау қалалық сотының ұсынысы бойынша, Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 28 наурыздағы № 361 қаулысымен бекітілген Қазақстан Республикасының шегінен тыс тұрақты тұрғылықты жерге кетуге арналған құжаттарды ресімдеу қағидаларының 7-тармағы 3) тармақшасының конституциялығын тексеру туралыҚазақстан Республикасы Конституциялық Кеңесінің 2016 жылғы 14 желтоқсандағы №1 нормативтік қаулысы //http://adilet.zan.kz/kaz/docs/S1600000001

5-тақырып. Қазақстан Республикасының конституциялық құрылымы

1. Тақырып мазмұны.

Қазақстан Республикасының конституциялық құрылым негіздерінің түсінігі. Конституциялық құрылымның негізгі қырлары. Қазақстан Республикасы Конституциясында мемлекет нысанының негізгі элементтерінің бекітілуі.

Басқару нысан түсінігі. Қазақстан Республикасы президенттік мемлекет ретінде. Республикалық басқару нысанының түсінігі. Унитарлық (біртұтастық) Қазақстан Республикасының белгісі ретінде.

Қазақстан Республикасындағы саяси тәртіп. Идеологиялық және саяси плюрализм саяси жүйені ұйымдастырудың негізгі қағидасы ретінде. Қоғамдық бірлестіктердің құқықтық жағдайы.

Мемлекеттің экономикалық негізінің түсінігі. Меншік саналуандылығының конституцияда бекітілуі. Жерге жеке меншіктің қалыптасуы. Кәсіпкерлік қызмет бостандығы мен Қазақстан Республикасының нарықтық экономика негіздері.

Қазақстан Республикасындағы мемлекеттік тіл.

2. Тақырып бойынша дәріс және саминар сабақтарының студентпен меңгерілетін құзіреттілікпен байланысы:

Тақырыпты меңгеру барысында студент келесі құзіреттерге ие болуы тиіс:

- Қазақстан Республикасының Конституциясымен, заңнамалық және өзге де нормативтік актілермен жұмыс істеу дағдыларын;

-

құқыққорғаужәнеадамқұқықтарысаласындағықызметтіталдаудағдыларын;

- ҚР Конституциялық Кеңесінің шешімдерін талдауды.

Тақырыпты меңгеру барысында студент:

Білуі тиіс:

-конституциялық құқықтың жалпы категриялары мен ұғымдарын, сондай-ақ конституциялық-құқықтық заңнамада қолданылатын арнайы терминдерді;

- конституциялық-құқықтық қатынастардың ерекшелігін, конституциялық-құқықтық қатынастар субъектілерінің құқықтары мен міндеттерін;

- ҚР Конституциясының маңызын, ерекшеліктері мен мазмұнын, даму кезеңдерін;

- Қазақстан Республикасының конституциялық құрылысы негізінің мәні мен мазмұнын;

- қазақстандық мемлекеттіліктің конституциялық сипатын; ҚР қызметінің экономикалық, қоғамдық-саяси және рухани-мәдени қызметінің конституциялық негіздерін;

- адамның құқықтық мәртебесінің негіздерін; Қазақстан Республикасындағы азаматтық институтының қалыптасуын және дамуын, адам және азаматтың конституциялық құқықтары, бостандықтары мен міндеттерінің мазмұнын; жеке тұлғаның құқықтары мен бостандықтарын қорғау тәсілдерін;

- ҚР территориялық құрылымын;

- мемлекеттік билік органдары жүйесін ұйымдастырудың және қызметін қамтамасыз етудің конституциялық негіздерін.

Үйренуі тиіс:

– конституциялық заңнама нормаларын қолдану және мемлекеттік-құқықтық құбылыстың мәні мен мазмұнын сипаттайтын негізгі мәселелер мен тұжырымдамалармен еркін жұмыс істеу және оларды практикалық мәселелерді шешуде қолдануды;

- конституциялық құқық саласындағы алған білімдерін қорытуды;

- конституциялық құқық туралы теориялық білімдерді дұрыс қолдануды, конституциялық-құқықтық терминдер мен ұғымдарды заң шығару және құқыққолдану тәжірибесіндееркін әрі орнымен қолдануды;

- конституциялық құқық туралы теориялық білімдерді дұрыс қолдану, конституциялық-құқықтық терминдер мен ұғымдардыорынды қолдану, оларды заңшығару және құқыққолдану тәжірибесінде орнымен қолдануды;

- конституциялық құқықтың пәні болып табылатын қоғамдық қатынастарды реттейтін нормативтік-құқықтық актілерді талдауды;

- конституциялық-құқықтық нормаларды әр түрлі тәсілдер мен әдістерді қолдану арқылы талдауды;

- ҚР Конституциялық Кеңесінің шешімдерін талдау, оларды кәсіби қызметте басшылыққаалуды;

- конституциялық құқықтыңпәні болып табылатын қоғамдық

қатынастарды реттейтін құқықтық шешімдерді ұлттық заңнамаға және өзге де нормативтік құқықтық актілерге сәйкес қабылдауды;

- адамның және азаматтың конституциялық құқықтарын, бостандықтары мен міндеттерін, мемлекеттік билік органдарының және лауазымды тұлғаларының өкілеттігін жүзеге асыру үшін қажетті конституциялық процедуралық нормаларды қолдануды.

3. Тәжірибе материалдары:

Қазақстан Республикасы Конституциясының 4-бабының нормаларын халықаралық ұйымдар мен олардың органдарының шешімдерін орындау тәртібіне қатысты қолданыста ресми түсіндіру туралыҚазақстан Республикасы Конституциялық Кеңесінің 2009 жылғы 5 қарашадағы № 6 Нормативтік қаулысы // http://adilet.zan.kz/kaz/docs/S090000006_

6-тақырып. Қазақстан Республикасындағы адам және азаматтың құқықтық жағдайы

1. Тақырып мазмұны.

Адам және азаматтың құқықтық мәртебесінің түсінігі және негізгі элементтері.

Адам және азамат құқықтары мен бостандықтарының негіздерін реттейтін конституциялық қағидалар. Адам құқықтары бойынша ішкі заңдылықтар мен халықаралық құқық нормаларының ара-қатынасы.

Азаматтықтың түсінігі және мәні. Азаматтық конституциялық құқықтың маңызды институты ретінде Қазақстан Республикасында азаматтық институтының құқықтық бекітілуі. «Қазақстан Республикасының азаматтық туралы» заңы. Азаматтық институтының дамуы. Қосазаматтылық мәселесі. Қазақстан Республикасындағы азаматтық қағидасы. Қазақстан республикасында азаматтықты алу негіздері. Балалардың азаматтықты алуы. Қазақстан Республикасының азаматтығынан шығу негіздері. Қазақстан Республикасының азаматтығына қабылдаудан бас тарту негіздері. Азаматтықтың тоқтатылуы. Азаматтықтан шығуға рұқсат бермеу негіздері. Азаматтықты жоғалту негіздері. Қазақстан Республикасында азаматтық мәселелерімен айналысатын органдар.

Азаматтық мәселе бойынша іс жүргізу.

Адам және азаматтың құқықтары мен бостандықтарының Конституцияда бекітілуі. Қазақстан Республикасы Конституциясының «Адам және азамат» бөлімінің сипаттамасы. Адам және азаматтың конституциялық құқықтары мен бостандықтарының топтастырылуы. Жеке және азаматтық құқықтар мен бостандықтар. Әлеуметтік-экономикалық құқықтар мен бостандықтар. Саяси құқықтар.

Адам және азаматтардың конституциялық міндеттері.

Адам және азаматтардың құқықтары мен бостандықтарының кепілдіктері. Әлеуметтік-экономикалық, саяси және құқықтық кепілдіктер.

Қазақстан Республикасындағы шетел азаматтары мен азаматтығы жоқ адамдардың құқықтық жағдайы. Адам құқықтарын шектеу негіздері.

2. Тақырып бойынша дәріс және саминар сабақтарының студентпен меңгерілетін құзіреттілікпен байланысы:

Тақырыпты меңгеру барысында студент келесі құзіреттерге ие болуы тиіс:

- Қазақстан Республикасының Конституциясымен, заңнамалық және өзге де нормативтік актілермен жұмыс істеу дағдыларын;

- құқық қолдану және құқық қорғау қызметін талдау дағдыларын;

- ҚР Конституциялық Кеңесіқаулыларын талдау дағдыларын.

Тақырыпты меңгеру барысында студент:

Білуі тиіс:

- конституциялық құқықтың жалпы категриялары мен ұғымдарын, сондай-ақ конституциялық-құқықтық заңнамада қолданылатын арнайы терминдерді;

- конституциялық-құқықтық қатынастардың ерекшелігін, конституциялық-құқықтық қатынастар субъектілерінің құқықтары мен міндеттерін;

- адамның құқықтық мәртебесінің негіздерін; Қазақстан Республикасындағы азаматтық институтының қалыптасуын және дамуын, адам және азаматтың конституциялық құқықтары, бостандықтары мен міндеттерінің мазмұнын; жеке тұлғаның құқықтары мен бостандықтарын қорғау тәсілдерін;

- мемлекеттік билік органдары жүйесін ұйымдастырудың және қызметін қамтамасыз етудің конституциялық негіздерін.

Үйренуі тиіс:

– конституциялық заңнама нормаларын қолдану және мемлекеттік-құқықтық құбылыстың мәні мен мазмұнын сипаттайтын негізгі мәселелер мен тұжырымдамалармен еркін жұмыс істеу және оларды практикалық мәселелерді шешуде қолдануды.

-конституциялық құқық туралы теориялық білімдерді дұрыс қолдану, конституциялық-құқықтық терминдер мен ұғымдардыорынды қолдану, оларды заңшығару және құқыққолдану тәжірибесінде орнымен қолдануды;

- конституциялық-құқықтық нормаларды талдаудың әртүрлі әдістері ментүрлерін қолдану арқылы талдауды;

- ҚР Конституциялық Кеңесінің шешімдерін талдау, оларды кәсіби қызметте басшылыққаалуды;

- адамның және азаматтың конституциялық құқықтарын, бостандықтары мен міндеттерін, мемлекеттік билік органдарының және лауазымды тұлғаларының өкілеттігін жүзеге асыру үшін қажетті конституциялық процедуралық нормаларды қолдануды.

3. Тәжірибе материалдары:

- Қазақстан Республикасы Конституциясының 10 және 12-баптарын ресми түсіндіру туралы Қазақстан Республикасы Конституциялық Кеңесінің 2003 жылғы 1 желтоқсандағы №12 қаулысы // http://adilet.zan.kz/kaz/docs/S030000012_

- "Арал өңіріндегі экологиялық қасірет салдарынан зардап шеккен азаматтарды әлеуметтік қорғау туралы" Қазақстан Республикасы заңының 13-бабының конституциялылығын тексеру туралы Қазақстан Республикасы Конституциялық Кеңесінің 2005 жылғы 29 сәуірдегі №3 Қаулысы // http://adilet.zan.kz/kaz/docs/S050000003_

- Қазақстан Республикасы Конституциясы 14-бабының 1 және 2-тармақтарына, 24-бабының 2-тармағына, 77-бабы 3-тармағының 5) тармақшасына ресми түсіндірме беру туралы Қазақстан Республикасы Конституциялық Кеңесінің 1999 жылғы 10 наурыз №2/2 Қаулысы // http://adilet.zan.kz/kaz/docs/S990000002_

7-тақырып. Қазақстан Республикасының сайлау құқығы және сайлау үрдісі

1. Тақырып мазмұны.

Сайлау құқығының түсінігі. Белсенді және бәсең (сылбыр) сайлау құқықтарының түсінігі.

Сайлау құқығындағы теңдік, құпиялық, тікелей және жанама сайлау қағидалары. Сайлау құқығының қайнар көзі. Қазақстан Республикасы Конституциясы мен «Қазақстан Республикасындағы сайлау туралы», «Республикалық референдум туралы» Конституциялық заңдары. Қазақстан Республикасының сайлау жүйесінің түсінігі. Мажоритарлы сайлау жүйесінің түсінігі. Пропорционалды сайлау жүйесінің түсінігі. Сайлауды ұйымдастыру және өткізу. Сайлау үрдісінің түсінігі. Сайлау үрдісінің конституциялық-құқықтық негіздері.

Сайлау үрдісінің негізгі қағидалары. Сайлау органының түсінігі. Сайлау органдары қызметінің құқықтық негіздері. Қазақстан Республикасы сайлау органдарының біртұтас жүйесі және олардың өкілеттілік мерзімі.

Орталық сайлау комиссиясы: қалыптасу тәртібі; құрылымы және өкілеттіліктері. Территориялық сайлау органдары. Округтік және учаскелік сайлау комиссиялары. Сайлау комиссияларының мүшелерінің мәртебесі. Сайлау комиссия қызметтерін ұйымдастыру. Сайлау округінің түсінігі және жүйесі. Сайлау округтерінің шекаралары мен оларды өзгерту тәртібі. Сайлау учаскесінің түсінігі.

Сайлау үрдісі кезеңдерінің түсінігі. Қазақстан Республикасында сайлау үрдісінің кезеңдері. Сайлауды тағайындау. Сайлау органдарын құру кезеңдері. Сайлау округтерін қалыптастыру. Сайлаушылар тізімін дайындау. Кандидаттарды ұсыну кезеңі. Үгіт-насихат жүргізу кезеңі. Сайлауды қаржыландыру. Дауыс беру кезеңі мен дауыстың нәтижесін шығару. Сайлауда жеңген кандидаттарды тіркеу.

ҚР Президентін, ҚР Парламенті Мәжілісінің және Сенатының депутаттарын сайлау тәртібі және оны ұйымдастыру.

Республикалық референдумды тағайындау және өткізудің тәртібі. Республикалық референдумды өткізудің қағидалары және кезеңдері.

Мәслихат депутаттарын сайлауын өткізудің тәртібі және оны ұйымдастыру.

2. Тақырып бойынша дәріс және саминар сабақтарының студентпен меңгерілетін құзіреттілікпен байланысы:

Тақырыпты меңгеру барысында студент келесі құзіреттерге ие болуы тиіс:

- Қазақстан Республикасының Конституциясымен, заңнамалық және өзге де нормативтік актілермен жұмыс істеу дағдыларын;

- құқық қолдану және құқық қорғау қызметін талдау дағдыларын;

- ҚР Конституциялық Кеңесі қаулыларын талдау дағдыларын.

Тақырыпты меңгеру барысында студент:

Білуі тиіс:

- конституциялық құқықтың жалпы категриялары мен ұғымдарын, сондай-ақ конституциялық-құқықтық заңнамада қолданылатын арнайы терминдерді;

- мемлекеттік билік органдары жүйесін ұйымдастырудың және қызметін қамтамасыз етудің конституциялық негіздерін.

Үйренуі тиіс:

– конституциялық заңнама нормаларын қолдану және мемлекеттік-құқықтық құбылыстың мәні мен мазмұнын сипаттайтын негізгі мәселелер мен тұжырымдамалармен еркін жұмыс істеу және оларды практикалық мәселелерді шешуде қолдануды.

-конституциялық құқық туралы теориялық білімдерді дұрыс қолдану, конституциялық-құқықтық терминдер мен ұғымдарды орынды қолдану, оларды заң шығару және құқық қолдану тәжірибесінде орнымен қолдануды;

- конституциялық-құқықтық нормаларды талдаудың әртүрлі әдістері мен түрлерін қолдану арқылы талдауды;

- ҚР Конституциялық Кеңесінің шешімдерін талдау, оларды кәсіби қызметте басшылыққаалу.

3. Тәжірибе материалдары:

- 2007 жылы төртінші шақырылатын Қазақстан Республикасы Парламенті Мәжілісінің депутаттарын кезектен тыс сайлауда және мәслихаттары депутаттарын кезекті сайлауда дауыс беру уақытында сайлау бюллетеньдерін пайдалану туралы Қазақстан Республикасы Орталық сайлау коссиясынының 2007 жылғы 15 тамыздағы №109/237 Қаулысы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2007 жылғы 16 қыркүйектегі Нормативтік құқықтық кесімдерді мемлекеттік тіркеудің тізіліміне №4875 болып енгізілді //http:// adilet.zan.kz/kaz/docs/V070004875_

- Постановление Конституционного Совета Республики Казахстан «Об официальном толковании пункта 2 статьи 41 Конституции Республики Казахстан» от 9 октября 1998 г. № 9/2//adilet.zan.kz/rus/docs/S980000009_#0. (орысша мәтінде тіркелген)

8-тақырып. Қазақстан Республикасы Президентінің конституциялық-құқықтық мәртебесі

1. Тақырып мазмұны.

Президенттік институты – Қазақстан Республикасы конституциялық құқығының маңызды институты ретінде. Қазақстан Республикасында президенттік басқару нысанының қалыптасуы және кезеңдері.

ҚазақстанРеспубликасындаПрезиденттіңқұқықтықжағдайынреттейтінз аңдылықтар: Қазақстан РеспубликасыныңКонституциясы, «Қазақстан Республикасының Президенті туралы» конституциялық заңы.

Биліктің бөлінуінің конституциялық қағидасы және мемлекеттік биліктің ұйымдастырылуы мен қызметінде Президенттің атқаратын рөлі. Қазақстан Республикасы Президенті мемлекет басшысы ретінде. Қазақстан Республикасы Президенті халық бірлігі мен мемлекеттік биліктің рәмізі мен кепілі.

Қазақстан Республикасы Президенттігіне кандидатқа қойылатын талаптар. Президенттің өкілеттілік мерзімі. Президенттің қызметіне кірутәртібі (инагурация). Президентті қызметінен мерзімінен бұрын босату негіздері мен тәртібі. Мемлекет басшысы қызметімен байланысты Президентке қойылатын талаптар.

Қазақстан Республикасы Президентінің сыртқы саясат саласындағы өкілеттілігі. Қазақстан Республикасы Президентінің мемлекеттік басқарудағы өкілеттілігі. Мемлекет басшысының Үкіметті қалыптастырудағы атқаратын рөлі. Мемлекет басшысы – Қазақстан Республикасы Әскери күштерінің бас қолбасшысы ретінде. Басқа да өкілеттіліктері. Төтенше жағдайдағы өкілеттіліктер.

Президенттің өзқызметінен бас тарту негіздері мен қызметтен кетіру тәртібі (импичмент).

Президенттік биліктің рәміздері. Қазақстан Республикасы Президентінің Аппараты. Президент қабылдайтын актілер.

2. Тақырып бойынша дәріс және саминар сабақтарының студентпен меңгерілетін құзіреттілікпен байланысы:

Тақырыпты меңгеру барысында студент келесі құзіреттерге ие болуы тиіс:

- ҚР Президентініңактілерін талдау, оларды кәсіби қызметте басшылыққаалу;

- ҚР Президенті актілері және ұлттық заңнамаға сәйкес құқықтық шешімдер қабылдауды.

Тақырыпты меңгеру барысында студент:

Білуі тиіс:

– ҚР Президенті қызметін конституциялық-құқықтық реттеу

Үйренуі тиіс:

– келесі негізгі теориялық құқықтық түсініктер мен категорияларды пайдалануды: мемлекеттік билік, президент, президенттік басқару,

иммунитет, парламенттік индемнитет,үкімет, сот билігі, ҚР Президенті қызметі мен ұйымдастырылуының қағидаларын.

3. Тәжірибе материалдары:

- Қазақстан Республикасы Конституциясы 44-бабының 2)-тармақшасын, 45-бабының 2-тармағын, 61-бабының 2-тармағын, 62-бабының 2-тармағын, 72-бабы 1-тармағының 2) тармақшасынресмитүсіндірутуралыҚазақстанРеспубликасыКонституциялық Кеңесінің 2000 жылғы 3 шілде №15/2Қаулысы // http://adilet.zan.kz/kaz/docs/S000000015_

- Постановление Конституционного Совета Республики Казахстан «Об официальном толковании пункта 2 статьи 41 Конституции Республики Казахстан» от 9 октября 1998 г. № 9/2//http://adilet.zan.kz/rus/docs/S980000009_#0(орысша мәтінде тіркелген)

9-тақырып. Қазақстан Республикасы Парламенті қызметінің конституциялық-құқықтық негіздері

1. Тақырып мазмұны.

Парламентаризм түсінігі. Парламент және парламентаризмнің ара-қатынасы. Қазақстан Республикасында кәсіби парламенттің қалыптасуы. Парламенттің өкілетті орган ретіндегі түсінігі. Парламент – Қазақстан Республикасының заң шығарушы органы ретінде.

Парламент қызметін реттейтін конституциялық заңдылықтар. «Қазақстан Республикасының Парламенті және оның депутаттарының мәртебесі туралы» Конституциялық заң.

ҚазақстанРеспубликасыПарламентініңқалыптасутәртібі. ҚазақстанРеспубликасыПарламентініңқұрылымы.

Сенаттың құқықтық жағдайы. Сенат төрағасының құқықтық мәртебесі. Сенаттың қалыптасу тәртібі. Сенаттың өкілеттілігі.

Мәжілістің құқықтық жағдайы. Мәжіліс төрағасының құқықтық мәртебесі. Мәжілістің заңшығармашылық өкілеттілігі.

Қазақстан Республикасы Парламенті Палаталарының біріккен отырысының өкілеттілігі. Парламент қызметінің ұйымдық нысаны. Парламент сессиясы. Парламенттің палаталарының органдары. Сенат пен мәжілістің тұрақты комитеттері және олардың құзіреті. Комитеттердің құрылу тәртібі. Қазақстан Республикасының «Қазақстан Республикасы Парламентінің комитеттері мен комисиялары туралы» заңы.

Парламент депутаттарының құқықтық мәртебесі. Депутаттариммуниеті.

Парламент пен Президенттің қарым-қатынасы.

Парламенттің бақылау қызметі. Үкімет қызметіне Парламенттің жүргізетін бақылауы. Сенімсіздікбілдірутәртібі. Парламенттің қаржы, экономикалық, бюджет саласындағы өкілеттілігі. Парламенттің сыртқы саясаттағы өкілеттілігі. Парламент пен Үкіметтің тепе-теңдік, тежемелі

жүйедегі қарым-қатынасы. Парламенттің мемлекеттік билікті ұйымдастырудағы құзіреті.

2. Тақырып бойынша дәріс және саминар сабақтарының студентпен меңгерілетін құзіреттілікпен байланысы:

Тақырыпты меңгеру барысында студент келесі құзіреттерге ие болуы тиіс:

– құқықтық актілермен жұмыс істеу дағдысын;

- әр түрлі құқықтық құбылыстарды, құқықтық фактілерді, құқықтық нормаларды және қатынастарды талдау дағдыларын;

- конституциялық құқық нормаларын жүзеге асыру дағдыларын.

Тақырыпты меңгеру барысында студент:

Білуі тиіс:

– мемлекеттік биліктің мәнін, қазіргі заманғы заңшығару билігінің ерекшеліктерін, қазіргі парламенттердің құрылымын, парламент мәртебесінің ерекшелігін.

Үйренуі тиіс:

– конституциялық-құқықтық түсініктер мен категрияларды пайдалануды:мемлекеттік билік, парламент, парламент мүшелері, бикамерализм, парламенттік иммунитет, парламент құрылу тәртібі мен қызметінің қағидаларын.

3. Тәжірибе материалдары:

- Қазақстан Республикасы Конституциясының 50-бабының 5-тармағына ресми түсіндірме беру туралыҚазақстан Республикасы Конституциялық Кеңесінің 1999 жылғы 15 наурыздағы № ½ Қаулысы / /http://adilet.zan.kz/kaz/docs/S990000001_

- Қазақстан Республикасы Конституциясының 51-бабы 4-тармағының "тиісті облыстың, республикалық маңызы бар қаланың не республика астанасының аумағында кемінде үш жыл тұрақты тұрған" нормасы бөлігіне ресми түсіндірме беру туралы Қазақстан Республикасы Конституциялық Кеңесінің 1999 жылғы 18 наурыздағы №5/2 қаулысы // http://adilet.zan.kz/kaz/docs/S990000005_

- Қазақстан Республикасы Конституциясының 49-бабының 2-тармағын ресми түсіндіру туралыҚазақстан Республикасы Конституциялық Кеңесінің 1999 жылғы 14 шілдегі №13/2 Қаулысы // http://adilet.zan.kz/kaz/docs/S990000013_

10-тақырып. Қазақстан Республикасы Үкіметі қызметінің конституциялық-құқықтық негіздері

1. Тақырып мазмұны.

Мемлекеттік билік жүйесінде Үкіметтің алатын орны және атқаратын қызметі. Қазақстан Республикасы Үкіметінің атқарушы биліктің ең жоғарғы органы ретіндегі мәні. Үкіметтің қалыптасуы мен қызметінің конституциялық қағидалары.

Үкіметті құру тәртібі мен құрылымы. Үкіметтің өкілеттілік мерзімі. Қазақстан Республикасы Үкіметінің есептілігі мен жауаптылығы. Үкімет мүшелерінің жауаптылығы және олардың қызметіне қойылатын шектеулер.

Премъер-министрдің құқықтық мәртебесі, тағайындалу тәртібі. Үкіметтің құзіреті. Үкіметтің мемлекеттік басқарудағы құзіреті. Үкіметтің заңшығармашылық саласындағы өкілеттілігі. Үкіметтің Парламенттің заңшығармашылық қызметіне әсер ету әдістері мен нысандары. Үкіметтің қаржы, бюджет және экономика саласындағы құзіреті. Үкіметтің сыртқы саясаттағы өкілеттілігі.

Үкімет актілерінің түсінігі, олардың түрі мен заңдық күші. Премъер-Министрдің Актілері.

Үкіметтің Президентпен ара-қатынасы. Үкімет пен Парламенттің қарым-қатынасы. Қазақстан Республикасы Сыртқы істер министрлігі құқықтық мәртебесі.

2. Тақырып бойынша дәріс және саминар сабақтарының студентпен меңгерілетін құзіреттілікпен байланысы:

Тақырыпты меңгеру барысында студент келесі құзіреттерге ие болуы тиіс:

– кәсіби қызметте құқықтық актілер туралы білімді қолдануды;

–құқықтық базаның үнемі өзгеріске түсетіндігі ықтималдығын ескеруді;

- Қазақстан Республикасы Үкіметінің актілерін Қазақстан Республикасының конституциялық заңдарына сәйкестігіне талдау жасауды.

Тақырыпты меңгеру барысында студент:

Білуі тиіс:

– ҚР Үкіметі қызметінің конституциялық-құқықтық нысандарын;

– ҚР Үкіметі қабылдайтын актілерді;

Үйренуі тиіс:

– Қазақстан Республикасының Үкіметі туралы қолданыстағы заңнаманың нормаларын талдауды;

– Қазақстан Республикасы Үкіметінің актілерін тәжірибеде қолдануды.

3. Тәжірибе материалдары:

- Қазақстан Республикасы Конституциясының 66-бабы 4) тармақшасына ресми түсіндірме беру туралы Қазақстан Республикасы Конституциялық Кеңесі 1999 жылғы 17 наурыздағы №4/2 Қаулысы //http://adilet.zan.kz/kaz/docs/S990000004_

11-тақырып. Қазақстан Республикасындағы конституциялық бақылаудың негіздері

1. Тақырып мазмұны.

Конституциялық бақылау институтының түсінігі. Қазақстан Республикасында конституциялық бақылаудың қалыптасуы мен мәні. Қазақстан Республикасы Конституциялық Кеңестің қызметін реттейтін

заңдылық. «Қазақстан Республикасы Конституциялық Кеңесі туралы» Конституциялық Заң.

Қазақстан Республикасында Конституцияның үстемдігін қамтамасыз ететін орган ретіндегі түсінігі және мәртебесі. Конституциялық Кеңесті қалыптастыру тәртібі, құрылымы және мүшелерінің өкілеттілік мерзімі. Қазақстан Республикасы Конституциялық Кеңес мүшелерінің кандидаттарына қойылатын талаптар. Конституциялық Кеңес қызметінің ұйымдық нысандары. Конституциялық бақылау органы қызметінің қағидалары. Конституциялық Кеңес мүшелерінің қызметінің тәуелсіздік, теңдік және қолсұғылмаушылық қағидалары. Конституциялық Кеңес төрағасының мәртебесі және құзіреті. Конституциялық Кеңес мүшелерінің өкілеттілігін уақытша тоқтату, тоқтату негіздері. Конституциялық Кеңес мүшелерінің құзіреті. Конституциялық Кеңес Конституцияға ресми талқылау жасайтын орган ретінде.

Конституциялық іс жүргізу тәртібі. Конституциялық іс жүргізуге қатысушы субъектілер және олардың құқықтары мен міндеттері. Конституциялық Кеңес шешімдері және олардың заңдық күші. Конституциялық Кеңес қабылдайтын актілер. Конституциялық Кеңес қабылдайтын шешімдердің тигізетін әсері.

2. Тақырып бойынша дәріс және саминар сабақтарының студентпен меңгерілетін құзіреттілікпен байланысы:

Тақырыпты меңгеру барысында студент келесі құзіреттерге ие болуы тиіс:

– кәсіби қызметте құқықтық актілер туралы білімді қолдануды;

– құқықтық базаның үнемі өзгеріске түсетіндігі ықтималдығын ескеруді.

Тақырыпты меңгеру барысында студент:

Білуі тиіс:

- ҚР Конституциялық Кеңесі қызметінің құқықтық нысандарын;
- ҚР Конституциялық Кеңесі қабылдайтын актілерді.

Үйренуі тиіс:

- ҚР Конституциялық Кеңесінің шешімдерін талдау, оларды кәсіби қызметте басшылыққаалуды;

- конституциялық құқықтыңпәні болып табылатын қоғамдық қатынастарды реттейтін құқықтық шешімдерді ұлттық заңнамаға және өзге де нормативтік құқықтық актілерге сәйкес қабылдауды.

3. Тәжірибе материалдары:

- Қазақстан Республикасы Конституциясының 52-бабы 4-тармағын, 71-бабы 5-тармағын, 79-бабы 2-тармағын, 83-бабы 3-тармағын және 15-бабы 2-тармағын ресми түсіндіру туралы Қазақстан Республикасы Конституциялық Кеңесінің 2003 жылғы 30 қаңтардағы №10 Қаулысы //http://adilet.zan.kz/kaz/docs/S030000010_

- Қазақстан Республикасы Конституциясының 71-бабы 3-тармағы екінші абзацының нормасын ресми түсіндіру туралы Қазақстан

Республикасы Конституциялық Кеңесінің 2011 жылғы 16 наурыздағы №3 Нормативтік қаулысы // http://adilet.zan.kz/kaz/docs/S1100000003

12-тақырып. Қазақстан Республикасында сот төрелігінің конституциялық негіздері

1. Тақырып мазмұны.

Сот билігі – Қазақстан Республикасындағы мемлекеттік билік тармағы ретіндегі сипаты.

Қазақстан Республикасында әділсот жүргізудің конституциялық қағидалары. Әділсотты тек соттар арқылы, тәуелсіз судьялармен және олардың тек Конституцияға және заңдарға ғана бағынуы. Судьялардың тұрақты және ешкімнің қолсұқпау құқығы (иммунитет). Сотық іс жүргізудің ашықтығы. Теңдік , жариялылық және заңдылық қағидалары.

Қазақстан Республикасының сот жүйесі. Қазақстан Республикасы Жоғарғы Соты – жоғарғы сот органы. Республиканың Жоғарғы Сотын қалыптастыру тәртібі, құрылымы. Жергілікті соттар. Қазақстан Республикасында тұрақты судьяларды тағайындау тәртібі.

ҚазақстанРеспубликасындасудьялардыңконституциялықмәртебесі. Судьяғақойылатынталаптар. Судьяныңқызметтенбосатунегіздері. Жоғарғы Сот Кеңесінің қалыптастыру тәртібі, күрылымы және өкілеттілігі.Қылмыстық сот ісінжүргізуде алқабилердің қатысуы.

2. Тақырып бойынша дәріс және саминар сабақтарының студентпен меңгерілетін құзіреттілікпен байланысы:

Тақырыпты меңгеру барысында студент келесі құзіреттерге ие болуы тиіс:

– кәсіби қызметте құқықтық актілер туралы білімді қолдануды;

– құқықтық базаның үнемі өзгеріске түсетіндігі ықтималдығын ескеруді.

Тақырыпты меңгеру барысында студент:

Білуі тиіс:

- Қазақстан Республикасындағы сот билігі және сот жүйесінің қалыптасу тәртібін.

Үйренуі тиіс:

- конституциялық құқықтыңпәні болып табылатын қоғамдық қатынастарды реттейтін құқықтық шешімдерді ұлттық заңнамаға және өзге де нормативтік құқықтық актілерге сәйкес қабылдауды.

3. Тәжірибе материалдары:

- Қазақстан Республикасы Конституциясының 75-бабының 4-тармағын ресми түсіндіру туралыҚазақстан Республикасының Конституциялық Кеңесінің 2006 жылғы 14 сәуірдегі №1 Қаулысы //http://adilet.zan.kz/kaz/docs/S060000001_

- Қазақстан Республикасы Конституциясының 12-бабының 2-тармағын, 62-бабының 2 және 8-тармақтарын, 76-бабының 1-тармағын, 77-бабы 3-тармағының 3) және 5) тармақшаларын ресми түсіндіру туралы Қазақстан

Республикасы Конституциялық Кеңесінің 2007 жылғы 18 сәуірдегі №4 Нормативтік қаулысы // http://adilet.zan.kz/kaz/docs/S070000004_

13-тақырып. Қазақстан Республикасында жергілікті мемлекеттік басқарудың және өзін-өзі басқарудың конституциялық-құқықтық негіздері

1. Тақырып мазмұны.

Жергіліктімемлекеттікбасқарудыңтүсінігі. ҚазақстанРеспубликасындажергіліктімемлекеттікбасқаружүйесінреформала.

Мәслихаттар жергілікті өкілетті орган. Қазақстан Республикасында жергілікті өкілетті органдар жүйесі. Мәслихаттардың өкілеттілік мерзімі. Мәслихат депутаттарының құқықтық мәртебесі. Мәслихаттардың құрылымы. Жергілікті өкілетті органдардың құзіреті.

Мәслихат қызметінің ұйымдық нысаны. Мәслихат регламенті. Мәслихат төрағасы мен хатшысының құқықтық мәртебесі. Мәслихаттың жұмыс органдары. Мәслихат қызметін мерзімінен бұрын тоқтату негіздері мен тәртібі. Мәслихат қабылдайтын актілер.

Қазақстан Республикасындағы жергілікті атқарушы органдар түсінігі және жүйесі. Жергілікті атқарушы органдардың өкілеттілігі. Әкім әкімшілік-территориялық бірліктің басшысы. Әкімдерді тағайындау мен сайлау тәртібі.

Әкімдердің құзіреті. Әкім қабылдайтын актілер. Жоғарғы мемлекеттік билік органдарының жергілікті мемлекеттік басқару органдарына бақылау жүргізу нысаны мен әдістері. Әкімнің Президентпен қарым-қатынасы. Әкімдердің жоғарғы атқарушы органдармен қарым-қатынасы.

Жергілікті өзін-өзі басқару институтының қалыптасуы. Жергілікті өзін-өзі басқару органдары. Жергілікті өзін-өзі басқару басқару органдарының қызметін ұйымдастыру тәртібі.

2. Тақырып бойынша дәріс және саминар сабақтарының студентпен меңгерілетін құзіреттіліктпен байланысы:

Тақырыпты меңгеру барысында студент келесі құзіреттерге ие болуы тиіс:

– кәсіби қызметте құқықтық актілер туралы білімді қолдануды;

– құқықтық базаның үнемі өзгеріске түсетіндігі ықтималдығын ескеруді.

Тақырыпты меңгеру барысында студент:

Білуі тиіс:

– Қазақстан Республикасында жергілікті мемлекеттік басқару және өзін-өзі басқару органдарын қалыптастыру тәртібін;

– Қазақстан Республикасында жергілікті мемлекеттік басқару және өзін-өзі басқару органдарын құрудың қағидаларын;

– Жергілікті мемлекеттік басқару органдары актілерінің ерекшеліктерін.

Үйренуі тиіс:

- конституциялық құқықтыңпәні болып табылатын қоғамдық қатынастарды реттейтін құқықтық шешімдерді ұлттық заңнамаға және өзге де нормативтік құқықтық актілерге сәйкес қабылдауды.

3. Тәжірибематериалдары:

- "Қазақстан Республикасы Конституциясының 54-бабын, 61-бабы 3-тармағының 1) және 3) тармақшаларын, сондай-ақ мемлекеттік басқаруды ұйымдастыру мәселелері бойынша басқа да бірқатар нормаларын ресми түсіндіру туралы" Қазақстан Республикасы Конституциялық Кеңесінің 2008 жылғы 15 қазандағы № 8 Нормативтік қаулысына түсіндірме беру туралыҚазақстан Республикасы Конституциялық Кеңесінің 2013 жылғы 16 мамырдағы №2 қосымша қаулысы //http://adilet.zan.kz/kaz/docs/S1300000002

- ҚазақстанРеспубликасыКонституциясы 88-бабының 4-тармағын ресмитүсіндірутуралыҚазақстанРеспубликасыКонституциялықКеңесінің 2000 жылғы 31 мамырдағы №3/2Қаулы //http://adilet.zan.kz/kaz/docs/S000000003_

III. Тәжірибелік (семинар) сабақтарының тақырыптары

1. Конституциялық құқық Қазақстан Республикасының ұлттық құқық жүйесінің саласы ретінде
2. Қазақстан Республикасының 1995 жылғы Конституциясы
3. Қазақстан Республикасының конституциялық құрылымы
4. Адам және азаматтың конституциялық-құқықтық мәртебесі
5. Азаматтықтың конституциялық-құқықтық негізі
6. Қазақстан Республикасының сайлау құқығы
7. Сайлау үрдісі
8. Қазақстан Республикасы Президентінің конституциялық-құқықтық мәртебесі
9. Қазақстан Республикасы Парламенті
10. Қазақстан Республикасындағы заң шығару үрдісі
11. Қазақстан РеспубликасыҮкіметінің конституциялық-құқықтық мәртебесі
12. Қазақстан Республикасындағы конституциялық бақылау
13. Қазақстан Республикасындағы сот жүйесінің конституциялық негіздері
14. Қазақстан Республикасындағы жергілікті мемлекеттік басқарудың конституциялық-құқықтық негіздері

IV. Өзіндік дербес оқуға қалдырылған тақырыптардың тізімі

1. Қазақстан Республикасындағы заң шығару үрдісі
2. Қазақстан Республикасындағы конституциялық органдар жүйесі
3. Қазақстан Республикасы – зайырлы, демократиялық, құқықтық және әлеуметтік мемлекет ретінде
4. Қазақстан Республикасындағы демократияны жүзеге асырудың конституциялық нысандары
5. Адам және азаматтардың конституциялық құқықтары мен бостандықтарының кепілдіктері
6. Қазақстан Республикасындағысайлау үрдісі
7. Қазақстан Республикасындағы заңшығару үрдісі
8. Жергілікті мемлекеттік басқару және өзін өзі басқару

V. ҰСЫНЫЛАТЫН ӘДЕБИЕТТЕР ТІЗІМІ

Нормативтік құқықтық актілер:

1. Қазақстан Республикасының 1995 жылғы Конституциясы. – Алматы: Жеті Жарғы. - 1995.
2. Қазақстан Республикасының «Қазақстан Республикасының Конституциясына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 1998 жылғы 7 қазандағы Заңы // http://adilet.zan.kz/kaz/docs/Z980000284_#0
3. Қазақстан Республикасының «Қазақстан Республикасының Конституциясына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2007 жылғы 21 мамырдағы Заңы //http://adilet.zan.kz/kaz/docs/Z070000254_#3
4. Қазақстан Республикасының «Қазақстан Республикасының Конституциясына толықтырулар енгізу туралы» 2011 жылғы 2 ақпандағы Заңы // http://adilet.zan.kz/kaz/docs/Z1100000403#1
5. Қазақстан Республикасының Конституциясына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралыҚазақстан Республикасының 2007 жылғы 21 мамырдағы №254 Заңы //http:// adilet.zan.kz/kaz/docs/Z070000254_/links
6. «Қазақ КСР-ң мемлекеттік егемендігі туралы» 1990 жылғы 25 қазандағы Декларация (ҚР Жоғарғы Кеңесінің Жаршысы, 28 қазан 1990)
7. Қазақстан Республикасының «Қазақстан Республикасының мемлекеттік тәуелсіздігі туралы» 1991 жылғы 16 желтоқсандағы Конституциялық заңы (ҚР Жоғарғы Кеңесінің Жаршысы, 1991, №51, ст.622)
8. Қазақстан Республикасының «Қазақстан Республикасы Президенті туралы» 1995 жылғы 26 желтоқсандағы Конституциялық заңы (ҚР Парламентінің Жаршысы, 1995, №24) 2011 жылғы 3 ақпандағы жағдай бойынша.
9. Қазақстан Республикасының «Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті туралы» 2000 жылғы 20 шілдедегі Конституциялық заңы (ҚР Парламентінің Жаршысы, 2000, №10)
10. Қазақстан Республикасының «Қазақстан Республикасының Парламенті және оның депутаттарының мәртебесі туралы» 1995 жылғы 16 қазандағы Конституциялық заңы (ҚР Парламентінің Жаршысы, 1995, №21) 2007 жылғы 19 маусымдағы жағдай бойынша.
11. Қазақстан Республикасының «Қазақстан Республикасының Үкіметі туралы» 1995 жылғы 18 желтоқсандағы Конституциялық заңы (ҚР Парламентінің Жаршысы, 1995, №23) 2007 жылғы 19 маусымдағы жағдай бойынша.
12. Қазақстан Республикасының «Конституциялық Кеңес туралы» 1995 жылғы 29 желтоқсандағы Конституциялық заңы (ҚР Парламентінің Жаршысы, 1995, №24) 2008 жылғы 17 маусымдағы жағдай бойынша.
13. Қазақстан Республикасының «Қазақстан Республикасының сот жүйесі және судьялардың мәртебесі туралы» 2000 жылғы 25 желтоқсандағы

Конституциялық заңы (ҚР Парламентінің Жаршысы, 2000, №23) 2012 жылғы 16 ақпандағы жағдай бойынша.
14. Қазақстан Республикасының «Қазақстан Республикасындағы сайлау туралы» 1995 жылғы 28 қыркүйектегі Конституциялық заңы (Егемен Қазақстан, 29 қыркүйек 1995) 2011 жылғы 3 ақпандағы жағдай бойынша
15. Қазақстан Республикасының «Республикалық референдум туралы» 1995 жылғы 2 қарашадағы Конституциялық заңы (ҚР Парламентінің Жаршысы, 1995, №22) 2008 жылғы 4 мамырдағы жағдай бойынша.
16. Құқықтық актілер туралыҚазақстан Республикасының Заңы 2016 жылғы 6 сәуірдегі № 480 заңы // http://adilet.zan.kz/kaz/docs/Z1600000480
17. Қазақстан Республикасының «Қазақстан Республикасындағы жергілікті мемлекеттік басқару және өзін-өзі басқару туралы» 2001 жылғы 23 ақпандағы Заңы (ҚР Парламентінің Жаршысы, 2001, №148) 2013 жылғы 3 шілдедегі жағдай бойынша.
18. "Қазақстанның Үшінші жаңғыруы: жаһандық бәсекеге қабілеттілік"Мемлекет басшысы Н.Назарбаевтың Қазақстан халқына жолдауы. 2017 жылғы 31 қаңтар//http:// adilet.zan.kz/kaz/docs/K1700002017
19. Қазақстан Республикасы Президентінің 2012 жылғы 14 желтоқсандағы «Қазақстан – 2050 Стратегиясы: қалыптасқан мемлекеттің жаңа саяси бағыты» Жолдауы. – Қазақстан Республикасы Президентінің ресми сайты www.akorda.kz
20. 100 нақты қадамҚазақстан Республикасы Президентінің 2015 жылғы 20 мамырдағы бағдарламасы //http://adilet.zan.kz/kaz/docs/K1500000100
21. Қазақстан Республикасы Президентінің 2009 жылғы 24 тамыздағы Жарлығымен бекітілген Қазақстан Республикасының 2010 жылдан 2020 жылға дейінгі Құқықтық саясат тұжырымдамасы (Егемен Қазақстан, 27 қыркүйек 2009)

Негізгі әдебиеттер:

1. Сапаргалиев Г.С. Конституционное право Республики Казахстан : академический курс / Г. Сапаргалиев. - 3-е изд., доп. - Алматы : ЖетІ Жарғы, 2014. - 544 с.
2. Амандыкова С.К. Қазақстан Республикасының конституциялық құқығы. – Астана: Фолиант, 2001.
3. Сапаргалиев Г. Қазақстан Республикасының конституциялық құқығы: Академиялық курс. Өңделіп, толықтырылған, 2-басылымы. – Алматы: Жеті жарғы, 2004.
4. Конституционное право Республики Казахстан: Учебник/Сост. д.ю.н., проф. А.Т. Ащеулов. - Алматы: КазГЮА, 2001.
5. Амандыкова С.К. Конституционное право Республики Казахстан. – Караганды, 2007.
6. Сагындыкова А.Н. Конституционное право Республики Казахстан Алматы: Білім. 1999.
7. Баишев Ж. Конституционное право Республики Казахстан. Учебно-методическое пособие. Алматы: Жеті Жарғы. 2001.

Қосымша әдебиеттер:

1. Белик В.Н. Конституционные права личности и их защита / В.Н. Белик. - М. : Юрайт, 2017. - 195 с.
2. Права человека: Учебник для вузов / ред. Е.А. Лукашева. - 3-е изд. - М. : Норма - Инфра-М, 2017. - 512 с.
3. Комментарий к Конституционному закону Республики Казахстан "О выборах в Республике Казахстан"/ Центральная избирательная комиссия РК ; Под ред. Турганкулова К.Т., Турецкого Н.Н. - Астана, 2016. - 440 с.
4. Кутафин О.Е. Глава государства: монография / О. Е.Кутафин. - М.: Проспект, 2015. - 560 с.
5. Турецкий Н.Н. Законодательная ветвь власти Казахстана: учебник/ Н.Н.Турецкий. - Костанай : КСТУ им. З. Алдамжар, 2015. - 276 с.
6. Казахстанский тренд: от тоталитаризма к демократическому и правовому государству (взгляд со стороны): сборник статей / И.И. Рогов. - Астана : Конституционный Совет РК, 2015. - 244 с.
7. Конституционный контроль в Казахстане: доктрина и практика утверждения конституционализма: монография / Под ред. И.И. Рогова, В.А. Малиновского; Конституционный Совет РК. - Алматы : Раритет, 2015. - 384 с.
8. Конституция Республики Казахстан: научно-практический комментарий. - Алматы: Раритет, 2015. - 536 с.
9. Малиновский В.А. (Казахский гуманитарно-юридический университет). Практикум по конституционному контролю в Республике Казахстан : учебное пособие / В. А. Малиновский, Ш. Ш. Орманова ; Конст. Совет РК; МОН РК; ЕНУ им. Л.Н. Гумилева. - 2-е изд., доп. и перераб. - Астана : ТОО "Мастер ПО", 2015. - 805 с.
10. Президентские выборы в Казахстане-2015: опережая глобальные вызовы: Материалы круглого стола (04.03.2015) / КИСИ при Президенте РК. - Астана : КИСИ при Президенте РК, 2015. - 80 с.
11. Малиновский В. А. ЛИДЕР: Президентская власть в Казахстане на рубеже эпох. Астана: ТОО «Издательство НОРМА-К», 2012, 528 с.
12. Конституционный контроль в Казахстане: доктрина и практика утверждения конституционализма. Монография / под ред. И.И.Рогова, В.А.Малиновского. Алматы: Раритет, 2015., - 384с.
13. Формирование сильного и успешного государства и новой глобальной реальности: "Актуальные проблемы государства и права" Вып.4 / Ред.колл.: Ударцев С.Ф., Наурызбай А.Ж., Качан О.Л, Бисенгалиева Д.М. - Астана : КазГЮУ Консалтинг, 2016. - 224 с.

VI. ТИПТІК ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫНЫҢ АВТОРЛАРЫ

1. Амандықова С.К. – Л.Н.Гумилев атындағы ЕҰУ профессоры,з.ғ.д;
2. Бейсембеков А.С.. –КазГЮУ Университетінің аға оқытушысы, з.ғ.м.

ТИПОВАЯ УЧЕБНАЯ ПРОГРАММА

(Образование высшее профессиональное)

КОНСТИТУЦИОННОЕ ПРАВО РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

по специальности бакалавриата
5В030400 «Таможенное дело»

2 кредита

Министерство образования и науки Республики Казахстан
Астана
2017

ПРЕДИСЛОВИЕ

1. **РАЗРАБОТАНА И ВНЕСЕНА** учебно-методической секцией по группе специальностей «Право» при поддержке Бюро по оценке и сертификации юристов АО «Университет КАЗГЮУ».

2. **УТВЕРЖДЕНА И ВВЕДЕНА В ДЕЙСТВИЕ** протокольным решением Республиканского учебно-методического совета высшего и послевузовского образования от 30 июня 2016 года.

3. **ВВЕДЕНА ВПЕРВЫЕ.**

4. Типовая учебная программа разработана в соответствии с государственным общеобязательным стандартом высшего образования утверждённым Постановлением Правительства Республики Казахстан от 23 августа 2012 г. №1080 и «Типовым учебным планом по специальности высшего образования 5В030400 «Таможенное дело», утвержденным Приказом и.о. Министра образования и науки Республики Казахстан от 16 августа 2013 г. №343.

Настоящая программа не может быть тиражирована и распространена без разрешения Учебно-методической секции по группе специальностей «Право»

ОГЛАВЛЕНИЕ

I. Пояснительная записка 36

II. Тематика лекционных занятий 40

III. Тематика практических (семинарских) занятий 59

IV. Примерный перечень тем, отведенных на самостоятельное изучение 60

V. Список рекомендуемой литературы 61

VI. Авторы типовой учебной программы 64

I. ПОЯСНИТЕЛЬНАЯ ЗАПИСКА

Учебная дисциплина «Конституционное право Республики Казахстан» входит в образовательно-профессиональную программу подготовки бакалавров права по специальности «Таможенное дело». Конституционное право Республики Казахстан является одной из базовых дисциплин, входящих в учебную программу юридических вузов и факультетов университетов. Роль учебной дисциплины «Конституционное право Республики Казахстан» в современных условиях в подготовке юристов высшей квалификации обусловлена необходимостью дальнейшего совершенствования регламентации действующей системы конституционно-правовых отношений, претворения в жизнь Концепции правовой политики РК на период с 2010 до 2020 года, утвержденной Указом Президента Республики Казахстан от 24 августа 2009 г., Послания Президента Республики Казахстан «Стратегия «Казахстан – 2050: новый политический курс состоявшегося государства» от 14 декабря 2012 года, Программы Президента Республики Казахстан «План нации - 100 конкретных шагов» от 20 мая 2015 года, а также Послании Президента Республики Казахстан от 31 января 2017 года «Третья модернизация Казахстана: глобальная конкурентоспособность». Изучение дисциплины «Конституционное право Республики Казахстан» актуализировалось с принятием Парламентом Республики Казахстан Закона РК «О внесении изменений и дополнений в Конституцию Республики Казахстан» от 10 марта 2017 года.

Основная цель учебной дисциплины – формирование у студентов фундаментальных представлений о важнейших научно – теоретических положениях конституционного права, этапов конституционного развития Республики Казахстан, роли и функции Конституции как Основного закона государства и общества в процессе строительства демократической, правовой, социальной и светской государственности, конституционно – правовом статусе человека и гражданина, а также о конституционной системе органов государства и местного самоуправления.

Основными задачами изучения курса конституционного права Республики Казахстан являются ознакомление студентов с основополагающими положениями науки конституционного права, учением о Конституции как Основном законе государства и общества, основами правового положения личности, конституционными принципами организации и деятельности органов государства, основами местного самоуправления в Республике Казахстан, а также их подготовка к самостоятельной практической деятельности. Понимание студентами этих важнейших вопросов конституционного права Республики Казахстан способствует их правильному ориентированию в политике и государственно – правовой сфере, умелому решению ими вопросов государственной и конституционно – правовой политики и практики.

В процессе изучения данной учебной дисциплины студент должен:

а) иметь представление:

- о конституционном праве как основополагающей отрасли системы действующего права Республики Казахстан;
- о конституционно – правовых институтах и методах регулирования, реализуемых в современных государственно – правовой практике;
- об общем содержании, сущности, принципах и функциях Конституции Республики Казахстан как Основном законе государства и общества;
- об основных этапах конституционного развития Казахстана.

б) знать:

- основные понятия и категории науки конституционного права Республики Казахстан;
- основные принципы и элементы основ конституционного строя Республики Казахстан;
- содержание и принципы основ правового положения человека и гражданина;
- конституционные принципы организации и деятельности органов государства, их структуру, правовой статус, основные полномочия;
- конституционные основы местного самоуправления в Республике Казахстан.

в) уметь:

- свободно владеть конституционно – правовыми понятиями и категориями;
- логически грамотно выражать и обосновывать свою точку зрения по вопросам конституционно – правовой проблематики;
- толковать и применять Конституцию и конституционно – правовые акты;
- грамотно оценивать юридически значимые обстоятельства и квалифицировать юридические факты;
- осознанно совершать разнообразные правовые действия в соответствии с действующем конституционным законодательством Республики Казахстан.

В основу учебного курса конституционного права Республики Казахстан положены Конституция и нормативные правовые акты, относящиеся к организации и функционированию основ конституционного строя Республики Казахстан, правового статуса человека и гражданина, правового положения органов государства и органов местного самоуправления. В этой связи студентам рекомендуется регулярно следить за изданием новых нормативных правовых актов, публикуемых в Ведомостях Парламента Республики Казахстан; Собрании актов Президента и Правительства Республики Казахстан; Вестнике Конституционного Совета Республики Казахстан, в газетах «Казахстанская правда», «Егемен Қазақстан» и др.

Пререквизитами данной учебной дисциплины являются «Теория государства и права», «Политология», «История государства и права Республики Казахстан».

В качестве постреквизитов учебной дисциплины «Конституционное право РК» выступают такие дисциплины как «Административное право РК», «Гражданское право РК», «Уголовное право РК», «Финансовое право РК», «Конституционный процесс», «Международное публичное право», «Государственная служба и управление» и т.д.

СОДЕРЖАНИЕ ДИСЦИПЛИНЫ

ВВЕДЕНИЕ

Объект изучения дисциплины «Конституционное право Республики Казахстан» - сфера общественных отношений, подлежащих конституционно-правовому регулированию, конституционно-правовые нормы, институты и отношения, история конституционного развития Республики Казахстан, основы конституционного строя государства, правового положения личности, правового статуса органов государства и местного самоуправления, а также основные тенденции развития отрасли и науки конституционного права Республики Казахстан.

Методами изучения данной дисциплины являются: диалектический, формально-логический, исторический и сравнительный методы исследования конституционно-правовых норм и институтов, конституционно-правовых отношений, истории конституционного развития Республики Казахстан, основных тенденций совершенствования конституционного законодательства в условиях формирования демократической, правовой государственности. Так, диалектический метод помогает студентам рассмотреть конституционно –правовые явления и категории в движении, во взаимосвязи с политическими, социальными и иными процессами в обществе. На основе формально-логического метода конституционно-правовая действительность познается путем ее исследования от отдельного к общему, от общего к единичному. Посредством исторического метода анализируется историческое развитие конституционно-правовых институтов Республики Казахстан. Важным методом изучения конституционного права является сравнительный метод, который выражается в сопоставительном анализе конституционно-правовых институтов Республики Казахстан и зарубежных государств.

Наука конституционного права Республики Казахстан играет ведущую роль и занимает основополагающее место среди других общественных и юридических наук. К предмету науки конституционного права относятся теоретико-методологические проблемы казахстанского конституционализма, история конституционного развития Республики Казахстан, основные тенденции и закономерности совершенствования конституционного

законодательства, конституционно-правовые нормы и институты, а также конституционно-правовые отношения.

Историю конституционного права Казахстана можно условно разделить на два этапа (периода): 1. Советский этап (период), когда конституционно-правовая наука развивалась на базе марксистско-ленинской идеологии. Вместе с тем, несмотря на господство принципов партийности и классовости в научных в научных исследованиях, видными казахстанскими учеными (С.З.Зимановым, М.Т.Баймахановым, Г.С.Сапаргалиевым, В.А.Кимом и др.) был опубликован целый ряд фундаментальных работ по конституционному праву. 2. Современный этап (период) развития казахстанской науки конституционного права начался с обретением нашей страной государственной независимости. Большой вклад в ее формирование и развитие вносят ученые Казахстана, специалисты по конституционному праву, издавшие целый ряд монографических трудов, учебников по конституционному праву, комментарии Конституции Республики Казахстан.

II.Тематика лекционных занятий

Тема 1. Предмет, метод, источники и система конституционного права Республики Казахстан. Конституционное право Республики Казахстан как отрасль национальной системы права.

1. Содержание темы.

Понятие конституционного права, его сущность и назначение. Особенность предмета конституционного права.

Понятие и виды конституционно-правовых норм, их специфические черты. Конституционно-правовые отношения, их сущность, виды, характерные черты. Особенность субъектов конституционно-правовых отношений, их классификация.

Система конституционного права Республики Казахстан и соотношение со структурой Конституции, степень связанности между ними.

Методология конституционного права, общие методы и конкретные методы. Обще-гуманистический, диалектический, социальный подходы к изучению конституционно-правовых проблем. Конкретные методы изучения государственно-правовых явлений: формально-логический, социологический, методы сравнения, анкетирования, интервьюирования, статистический.

Место и роль конституционного права в системе юридических наук.

Источники конституционного права. Конституция Республики Казахстан – основной источник конституционного права. Конституционные законы и законы, а также законы, нормативные постановления Конституционного Совета, Верховного Суда и Правительства – как источники конституционного права. Нормативные акты, принимаемые центральными органами исполнительной власти.

Международные договоры и конвенции, ратифицированные Парламентом.

Система науки и учебного курса конституционного права Республики Казахстан. Значение конституционного права Республики Казахстан для изучения других отраслей национальной системы права.

2. Связь темы лекционного исеминарского занятия с компетенциями, приобретаемыми студентами после освоения данной темы

В результате освоения данной темы студент должен обладать следующими компетенциями:

– знанием основ конституционно-правовой системы и законодательства Казахстана;

– способностью к самостоятельному обучению новым методам исследования;

– способностью применять теоретические знания, практические навыки и умения для проведения научных исследований, организации учебного процесса и аналитической работы над новым учебным материалом.

В результате освоения данной темы студент должен:

Знать:

– роль и место конституционно права в системе права Республики Казахстан;

– особенности методов конституционно-правового регулирования;

– систему конституционного права и конституционного законодательства.

Уметь:

– применять нормы конституционного законодательства при решении кейсов.

3. Материалы практики

Постановление Конституционного Совета Республики Казахстан «Об официальном толковании пункта 1 статьи 1 Конституции Республики Казахстан» от 21 декабря 2001 года № 18/2 // http://adilet.zan.kz/rus/docs/S010000018_#0

Тема 2. Конституционное развитие Республики Казахстан.

1. Содержание темы.

Основные этапы конституционного развития Республики Казахстан. Документы партии «Алаш» и Алаш-Ординской автономии. Конституция Казахской автономной ССР 1926 г. Конституции Казахской ССР 1937, 1978 годов.

Современный период конституционного развития Республики Казахстан.

Декларация «О государственном суверенитете Казахской ССР» от 25 октября 1990 года – первооснова фактического утверждения суверенитета республики. Конституционный закон «О независимости Республики Казахстан» от 16 декабря 1991 года. Характеристика основных положений закона.

Конституция Республики Казахстан 1993 года – шаг на пути конституционных реформ. Сущность и структура Конституции 1993 года. Конституционно-правовой статус человека и гражданина. Законодательство о гражданстве Республики Казахстан. Становление парламентаризма – как формы правления. Конституционный суд: правовой статус, его роль и значение в процессе демократических преобразований.

Новый этап конституционного развития Республики Казахстан – принятие Конституции Республики Казахстан 1995 года путем всенародного голосования на республиканском референдуме. Становление президентской формы правления.

Конституционная реформа 2007 года, поправки в Конституцию Республики Казахстан от 21 мая 2007 г., 2 февраля 2011 г., 10 марта 2017 г.

2. Связь темы лекционного исеминарского занятия с компетенциями, приобретаемыми студентами после освоения данной темы

В результате освоения данной темы студент должен обладать следующими компетенциями:

– приёмами и средствами юридической техники для разработки,

толкования, систематизации конституционно-правовых норм;

– методикой анализа правовых норм, установления пробелов в праве, принятия решений в случае коллизии конституционно-правовых норм;

– способностью применять теоретические знания, практические навыки и умения для проведения научных исследований, организации учебного процесса и аналитической работы над новым учебным материалом.

Знать:

– фундаментальные понятия и категории государственного права;

– понятие и сущность конституции, принципы ее построения..

Уметь:

– применять нормы конституционного законодательства, а также свободно оперировать основными категориями и понятиями, характеризующимисущностьисодержаниегосударственно-правовыхявлений, и применять их при решении практических задач.

3. Материалы практики

- Нормативное постановление Конституционного Совета Республики Казахстан «О проверке Закона Республики Казахстан "О внесении изменений и дополнений в Конституцию Республики Казахстан" на соответствие Конституции Республики Казахстан» от 9 марта 2017 года № 1 // http://adilet.zan.kz/rus/docs/S1700000001.

Тема 3. Конституция Республики Казахстан 1995 года – Основной закон государства.

1. Содержание темы.

Понятие и виды Конституции. Характеристика Конституции Республики Казахстан как жесткой, писаной, реальной.

Сущность и особенности Конституции Республики Казахстан 1995 года. Факторы, способствовавшие принятию новой Конституции. Закрепление в Конституции президентской формы правления.

Понятие юридических свойств Конституции. Верховенство и прямое действие Конституции, высшая юридическая сила, учредительный характер Конституции.

Структура Конституции Республики Казахстан, ее особенности.

Порядок принятия Конституции. Порядок пересмотра Конституции Республики Казахстан. Внесение изменений и дополнений в Конституцию путем республиканского референдума и непосредственно Парламентом (характеристика процедуры внесения изменений и дополнений в обоих случаях).

Понятие толкования Конституции. Особенности официального толкования Конституции. Конституционный Совет Республики Казахстан – орган официального толкования конституционных норм.

Гарантии соблюдения Конституции. Материальные, юридические, политические гарантии.

2. Связь темы лекционного исеминарского занятия с компетенциями,

приобретаемыми студентами после освоения данной темы

В результате освоения данной темы студент должен обладать следующими компетенциями:

– приёмами и средствами юридической техники для разработки, толкования, систематизации конституционно-правовых норм;

– методикой анализа правовых норм, установления пробелов в праве, принятия решений в случае коллизии конституционно-правовых норм;

– способностью применять теоретические знания, практические навыки и умения для проведения научных исследований, организации учебного процесса и аналитической работы над новым учебным материалом.

Знать:

– фундаментальные понятия и категории государственного права;

– понятие и сущность конституции, принципы ее построения.

Уметь:

– применять нормы конституционного законодательства, а также свободно оперировать основными категориями и понятиями, характеризующими сущность и содержание государственно-правовых явлений и применять их при решении практических задач.

3. Материалы практики

- Постановление Конституционного Совета Республики Казахстан «Об официальном толковании пункта 2 статьи 2 и пункта 3 статьи 6 Конституции Республики Казахстан» от 23 апреля 2003 года № 4// http://adilet.zan.kz/rus/docs/S030000004_#0;

Тема 4. Республика Казахстан –демократическое, суверенное, независимое государство.

1. Содержание темы.

Форма государства Республики Казахстан, его элементы. Форма правления Республики Казахстан, форма государственного устройства Республики Казахстан, форма политического режима. Концепция формирования государственной идентичности Республики Казахстан.

Государственный суверенитет, содержание, сущность его соотношение с национальным суверенитетом. Законодательное закрепление суверенитета. Организация государственной власти в Республики Казахстан. Использование системы сдержек и противовесов при организации государственной власти. Принцип разделения властей, его конституционное воплощение в Республики Казахстан. Формы и методы осуществления демократии в Республики Казахстан. Понятие непосредственной и представительной форм демократии в Республики Казахстан. Конституционно-правовые основы функционирования государственного языка в Республики Казахстан. Государственные символы Республики Казахстан. Государственный герб, Флаг и Гимн Республики Казахстан.

2. Связь темы лекционного исеминарского занятия с компетенциями, приобретаемыми студентами после освоения данной темы

В результате освоения данной темы студент должен обладать следующими компетенциями:

- навыками работы с Конституцией РК, законодательными и другими нормативными актами;
- навыками анализа правоприменительной и правозащитной деятельности;
- навыками анализа постановлении Конституционного Совета РК.

Знать:

- общие категории и понятия конституционного права, а также специальные термины, применяемые в конституционно-правовом законодательстве;
- специфику конституционно-правовых отношений, права и обязанности субъектов конституционно-правовых отношений;
- значение, особенности и содержание Конституции РК, этапы ее развития;
- значение и содержание основ конституционного строя РК;
- конституционные характеристики казахстанского государства; конституционные основы экономической, общественно-политической и духовно-культурной деятельности в РК;
- основы правового положения личности; становление и развитие института гражданства РК, содержание конституционных прав, свобод и обязанностей человека и гражданина; способы защиты прав и свобод личности;
- территориальное устройство РК;
- конституционные основы организации и обеспечения функционирования системы органов государственной власти.

Уметь:

– применять нормы конституционного законодательства, а также свободно оперировать основными категориями и понятиями, характеризующимисущностьисодержаниегосударственно-правовыхявлений, и применять их при решении практических задач;
- обобщать полученные знания в области конституционного права;
- правильно применять теоретические знания по конституционному праву, в том числе свободно оперировать конституционно-правовыми терминами и понятиями, точно их использовать в правотворческой и правоприменительной практике;
- анализировать нормативные правовые акты, регулирующие общественные отношения, относящиеся к предмету конституционного права;
- толковать конституционно-правовые нормы, применяя различные способы и виды толкования;
- анализировать решения Конституционного Совета РК, руководствоваться ими в своей профессиональной деятельности;
- принимать правовые решения в соответствии с национальным законодательством и иными нормативными правовыми актами,

регулирующими общественные отношения, относящиеся к предмету конституционного права;

- применять процедурные нормы конституционного права, необходимые для реализации конституционных прав, свобод и обязанностей человека и гражданина, полномочий органов и должностных лиц государственной власти.

3. Материалы практики

- Нормативное постановление Конституционного Совета Республики Казахстан «О проверке конституционности подпункта 3) пункта 7 Правил оформления документов на выезд за пределы Республики Казахстан на постоянное место жительства, утвержденных постановлением Правительства Республики Казахстан от 28 марта 2012 года № 361, по представлению Темиртауского городского суда Карагандинской области» от 14 декабря 2016 года № 1// http://adilet.zan.kz/rus/docs/S1600000001.

Тема 5. Основы конституционного строя Республики Казахстан.

1. Содержание темы.

Понятие основ конституционного строя Республики Казахстан. Основные черты конституционного строя Республики Казахстан. Закрепление в Конституции основных элементов формы государства.

Понятие формы правления. Республика Казахстан как президентское государство. Признаки республиканской формы правления. Понятие формы государственного устройства. Унитарность как свойство государства Республики Казахстан.

Политический режим Республики Казахстан. Идеологический и политический плюрализм как принцип организации политической системы. Правовое положение общественных объединений, в том числе политических партий.

Понятие экономической основы государства. Конституционное закрепление многообразия форм собственности. Частная собственность на землю. Свобода предпринимательства и рыночная направленность экономики Республики Казахстан.

Конституционно-правовой статус языков в Республики Казахстан.

2. Связь темы лекционного исеминарского занятия с компетенциями, приобретаемыми студентами после освоения данной темы

В результате освоения данной темы студент должен обладать следующими компетенциями:

- навыками работы с Конституцией РК, законодательными и другими нормативными актами;

- навыками анализа правоприменительной и правозащитной деятельности;

- навыками анализа постановлении Конституционного Совета РК.

Знать:

- общие категории и понятия конституционного права, а также

специальные термины, применяемые в конституционно-правовом законодательстве;

- специфику конституционно-правовых отношений, права и обязанности субъектов конституционно-правовых отношений;

- значение, особенности и содержание Конституции РК, этапы ее развития;

- значение и содержание основ конституционного строя РК;

- конституционные характеристики казахстанского государства; конституционные основы экономической, общественно-политической и духовно-культурной деятельности в РК;

- основы правового положения личности; становление и развитие института гражданства РК, содержание конституционных прав, свобод и обязанностей человека и гражданина; способы защиты прав и свобод личности;

- территориальное устройство РК;

- конституционные основы организации и обеспечения функционирования системы органов государственной власти.

Уметь:

– применять нормы конституционного законодательства, а также свободно оперировать основными категориями и понятиями, характеризующимисущностьисодержаниегосударственно-правовыхявлений, и применять их при решении практических задач;

- обобщать полученные знания в области конституционного права;

- правильно применять теоретические знания по конституционному праву, в том числе свободно оперировать конституционно-правовыми терминами и понятиями, точно их использовать в правотворческой и правоприменительной практике;

- анализировать нормативные правовые акты, регулирующие общественные отношения, относящиеся к предмету конституционного права;

- толковать конституционно-правовые нормы, применяя различные способы и виды толкования;

- анализировать решения Конституционного Совета РК, руководствоваться ими в своей профессиональной деятельности;

- принимать правовые решения в соответствии с национальным законодательством и иными нормативными правовыми актами, регулирующими общественные отношения, относящиеся к предмету конституционного права;

- применять процедурные нормы конституционного права, необходимые для реализации конституционных прав, свобод и обязанностей человека и гражданина, полномочий органов и должностных лиц государственной власти.

3. Материалы практики

- Нормативное постановление Конституционного Совета Республики Казахстан «Об официальном толковании норм статьи 4 Конституции

Республики Казахстан применительно к порядку исполнения решений международных организаций и их органов» от 5 ноября 2009 года №6 // http://adilet.zan.kz/rus/docs/S090000006_#40

Тема 6. Основы правового статуса человека и гражданина в Республике Казахстан.

1. Содержание темы.

Понятие правового статуса человека и гражданина, основные элементы правового статуса. Основные принципы правового статуса человека и гражданина.

Конституционный принцип, устанавливающий, что высшими ценностями признаются человек, его жизнь, права и свободы.

Конституционное законодательство, регулирующее основы правового статуса человека и гражданина. Соотношение внутреннего и международного законодательства по правам человека.

Понятие гражданства, определение и сущность гражданства. Гражданство как один из важнейших конституционно-правовых институтов.

Законодательное закрепление института гражданства в Республики Казахстан. Закон «О гражданстве Республики Казахстан» от 20 декабря 1991 года. Развитие института гражданства в Республики Казахстан. Проблемы двойного гражданства и пути регулирования вопросов двойного гражданства.

Принципы гражданства Республики Казахстан. Основания приобретения гражданства в Республики Казахстан. Приобретение гражданства детьми. Основания отказа в приеме гражданства Республики Казахстан. Прекращение гражданства Республики Казахстан: Основания утраты гражданства. Органы, рассматривающие вопросы гражданства в Республики Казахстан. Производство по делам о гражданстве. Конституционное закрепление прав и свобод человека и гражданина. Классификация прав и свобод человека и гражданина Республики Казахстан.

Личные или гражданские права и свободы. Социально-экономические права и свободы. Политические права и свободы. Конституционные обязанности человека и гражданина, отличие обязанностей граждан Республики Казахстан.

Правовое положение иностранных граждан и лиц без гражданства в Республики Казахстан. Правила въезда и выезда из РК иностранных граждан и лиц без гражданства. Ответственность иностранных граждан и лиц без гражданства.

Гарантии соблюдения конституционных прав и свобод человека и гражданина. Социально-экономические, политические и юридические гарантии. Вопросы ограничения прав и свобод человека и гражданина в РК.

2. Связь темы лекционного исеминарского занятия с компетенциями, приобретаемыми студентами после освоения данной темы

В результате освоения данной темы студент должен обладать следующими компетенциями:

- навыками работы с Конституцией РК, законодательными и другими нормативными актами;

- навыками анализа правоприменительной и правозащитной деятельности;

- навыками анализа постановлении Конституционного Совета РК.

Знать:

- общие категории и понятия конституционного права, а также специальные термины, применяемые в конституционно-правовом законодательстве;

- специфику конституционно-правовых отношений, права и обязанности субъектов конституционно-правовых отношений;

- основы правового положения личности; становление и развитие института гражданства РК, содержание конституционных прав, свобод и обязанностей человека и гражданина; способы защиты прав и свобод личности;

- конституционные основы организации и обеспечения функционирования системы органов государственной власти.

Уметь:

– применять нормы конституционного законодательства, а также свободно оперировать основными категориями и понятиями, характеризующимисущностьисодержаниегосударственно-правовыхявлений, и применять их при решении практических задач;

-применять теоретические знания по конституционному праву, в том числе свободно оперировать конституционно-правовыми терминами и понятиями, точно их использовать в правотворческой и правоприменительной практике;

- толковать конституционно-правовые нормы, применяя различные способы и виды толкования;

- анализировать решения Конституционного Совета РК, руководствоваться ими в своей профессиональной деятельности;

- применять процедурные нормы конституционного права, необходимые для реализации конституционных прав, свобод и обязанностей человека и гражданина, полномочий органов и должностных лиц государственной власти.

3. Материалы практики

- Постановление Конституционного Совета Республики Казахстан «Об официальном толковании статей 10 и 12 Конституции Республики Казахстан» от1 декабря 2003 года №12// http://adilet.zan.kz/rus/docs/S030000012_#0;

- Постановление Конституционного Совета Республики Казахстан «О проверке конституционности статьи 13 Закона Республики Казахстан "О социальной защите граждан, пострадавших вследствие экологического бедствия в Приаралье"» от 29 апреля 2005 года №3 //http://adilet.zan.kz/rus/docs/S050000003_

- Постановление Конституционного Совета Республики Казахстан «Об официальном толковании пунктов 1 и 2 статьи 14, пункта 2 статьи 24, подпункта 5) пункта 3 статьи 77 Конституции РК» от 10 марта 1999 г. №2/2//http://adilet.zan.kz/rus/docs/S990000002_#0

Тема 7. Избирательное право и избирательный процесс в Республике Казахстан.

1. Содержание темы.

Понятие избирательного права в Республике Казахстан. Активное избирательное право и пассивное избирательное право.

Источники избирательного права. Конституция Республики Казахстан и конституционные законы «О выборах в Республике Казахстан» и «О республиканском референдуме. (характеристика основных положений).

Принципы избирательного права: всеобщность, равенство, тайное голосование. Понятие избирательной системы в Республике Казахстан. Понятие мажоритарной и пропорциональной избирательных систем в РК. Организация и проведение выборов.

Избирательный процесс (понятие и стадии). Стадия формирования избирательных органов.

Понятие избирательных органов, их виды. Система избирательных органов. Формирование, состав и полномочия Центральной избирательной комиссии. Окружные и территориальные избирательные комиссии: состав, полномочия, порядок формирования. Участковая избирательная комиссия.

Формирование избирательных округов и избирательных участков. Составление списков избирателей и выборщиков. Выдвижение кандидатов, их регистрация. Избирательная компания. Финансирование выборов. Голосование и подсчет голосов. Регистрация избранных кандидатов.

Порядок и организация выборов Президента РК, депутатов Мажилиса и Сената Парламента РК.

Назначение, порядок проведения республиканского референдума. Принципы и стадии проведения республиканского референдума.

Порядок и организация проведения выборов депутатов маслихатов. Выборы в органы местного самоуправления. Выборы местных акимов.

2. Связь темы лекционного исеминарского занятия с компетенциями, приобретаемыми студентами после освоения данной темы

В результате освоения данной темы студент должен обладать следующими компетенциями:

- навыками работы с Конституцией РК, законодательными и другими нормативными актами;

- навыками анализа правоприменительной и правозащитной деятельности;

- навыками анализа постановлении Конституционного Совета РК.

Знать:

- общие категории и понятия конституционного права, а также

специальные термины, применяемые в конституционно-правовом законодательстве;

- конституционные основы организации и обеспечения функционирования системы органов государственной власти.

Уметь:

– применять нормы конституционного законодательства, а также свободно оперировать основными категориями и понятиями, характеризующимисущностьисодержаниегосударственно-правовыхявлений, и применять их при решении практических задач;

-применять теоретические знания по конституционному праву, в том числе свободно оперировать конституционно-правовыми терминами и понятиями, точно их использовать в правотворческой и правоприменительной практике;

- толковать конституционно-правовые нормы, применяя различные способы и виды толкования;

- анализировать решения Конституционного Совета РК, руководствоваться ими в своей профессиональной деятельности.

3. Материалы практики

- Постановление Центральной избирательной комиссии Республики Казахстан «Об использовании избирательных бюллетеней во время голосования на внеочередных выборах депутатов Мажилиса Парламента четвертого созыва и очередных выборах депутатов маслихатов Республики Казахстан в 2007 году» от 15 августа 2007 года №109/237. Зарегистрировано в Министерстве юстиции Республики Казахстан 16 августа 2007 года №4875 //http://adilet.zan.kz/rus/docs/V070004875_;

- Постановление Конституционного Совета Республики Казахстан «Об официальном толковании пункта 2 статьи 41 Конституции Республики Казахстан» от 9 октября 1998 г. № 9/2//adilet.zan.kz/rus/docs/S980000009_#0.

Тема 8. Конституционно-правовой статус Президента Республики Казахстан.

1. Содержание темы.

Институт президентства как один из важнейших институтов в системе конституционного права Республики Казахстан. Становление президентской формы правления в Республике Казахстан, основные этапы.

Конституционное законодательство, регулирующее правовое положение Президента Республики Казахстан: Конституция Республики Казахстан, Конституционные законы «О Президенте Республики Казахстан», «О Первом Президенте Республики Казахстан».

Конституционный принцип разделения властей и роль Президента в его функционировании. Президент Республики Казахстан – глава государства. Президент – символ и гарант единства народа и государственной власти. Требования к кандидатуре Президента Республики Казахстан.

Сроки полномочия Президента. Порядок вступления Президента в должность.

Ограничения, связанные с пребыванием в должности Президента.

Компетенция Президента Республики Казахстан в области внешней политики. Полномочия Президента в области государственного управления.

Роль главы государства в формировании Правительства. Глава государства – верховный главнокомандующий вооруженными силами Республики Казахстан. Иные полномочия. Чрезвычайные полномочия.

Порядок отрешения Президента от должности и досрочного освобождения от должности. Местопребывание Президента. Символы президентской власти. Аппарат Президента Республики Казахстан. Акты, принимаемые Президентом. Система обеспечения деятельности Президента Республики Казахстан.

2. Связь темы лекционного исеминарского занятия с компетенциями, приобретаемыми студентами после освоения данной темы

В результате освоения данной темы студент должен обладать следующими компетенциями:

- анализировать решения Президента РК, руководствоваться ими в своей профессиональной деятельности;

- принимать правовые решения в соответствии с национальным законодательством и правовыми актами Президента РК.

В результате освоения данной темы студент должен:

Знать:

– основы конституционно-правовой регламентаций деятельности Президента РК

Уметь:

– оперировать базовыми теоретическими юридическими понятиями и категориями: государственная власть, президент, президентское правление, иммунитет, парламентский индемнитет, правительство, судебная власть, принципы организации и деятельности Президента РК.

3. Материалы практики

- Постановление Конституционного Совета Республики Казахстан «Об официальном толковании подпункта 2) статьи 44, пункта 2 статьи 45, пункта 2 статьи 61, пункта 2 статьи 62, подпункта 2) пункта 1 статьи 72 Конституции Республики Казахстан» от 3 июля 2000 года № 15/2 //http://adilet.zan.kz/rus/docs/S000000015_#0;

- Постановление Конституционного Совета Республики Казахстан «Об официальном толковании пункта 2 статьи 41 Конституции Республики Казахстан» от 9 октября 1998 г. № 9/2//http://adilet.zan.kz/rus/docs/S980000009_#0

Тема 9. Конституционно-правовые основы организации и деятельности Парламента Республики Казахстан.

1. Содержание темы.

Понятие парламентаризма. Соотношение Парламента и парламентаризма.

Становление профессионального Парламента в Республике Казахстан.

Понятие Парламента как высшего представительного органа, осуществляющего законодательные функции.

Развитие конституционного законодательства, регулирующего деятельность Парламента Республики Казахстан: Конституционный закон «О Парламенте и статусе его депутатов».

Порядок формирования Парламента Республики Казахстан.

Структура Парламента Республики Казахстан. Правовое положение Сената. Правовой статус председателя Сената. Порядок формирования Сената. Полномочия Сената.

Правовое положение Мажилиса. Правовой статус председателя Мажилиса. Компетенция Мажилиса. Совместная компетенция Палат Парламента Республики Казахстан.

Организационные формы деятельности Парламента. Сессии Парламента. Органы Парламента и его палат. Постоянные комитеты Сената и Мажилиса, их компетенция, порядок формирования. Закон РК «О комитетах и комиссиях Парламента РК» от 7 мая 1997 года. Правовой статус депутата Парламента. Иммунитет депутата. Гарантии деятельности депутатов Сената и Мажилиса Парламента РК.

Взаимоотношения Парламента и Президента. Контрольные функции Парламента. Контроль Парламента над деятельностью Правительства. Вотум недоверия.

Полномочия Парламента в области финансов, экономики, бюджета. Внешнеполитические полномочия парламента.

Взаимоотношения Парламента и Правительства в системе сдержек и противовесов. Партийные фракции в Парламенте РК.

2. Связь темы лекционного исеминарского занятия с компетенциями, приобретаемыми студентами после освоения данной темы

В результате освоения данной темы студент должен обладать следующими компетенциями:

– навыками работы с правовыми актами;

–навыками анализа различных правовых явлений, юридических фактов, правовых норм и отношений;

– навыками реализации норм конституционного права

В результате освоения данной темы студент должен:

Знать:

– сущность государственной власти, особенности законодательной власти в современном мире, структуру современного парламента, специфику статуса парламентария.

Уметь:

– оперировать конституционно-правовыми понятиями и категориями: государственная власть, парламент, парламентарий, бикамерализм, парламентский иммунитет, принципы организации и деятельности парламента.

3. Материалы практики

- Постановление Конституционного Совета Республики Казахстан «Об официальном толковании пункта 5 статьи 50 Конституции Республики Казахстан» от 15 марта 1999 года № 1/2// http://adilet.zan.kz/rus/docs/S990000001_#0;

- Постановление Конституционного Совета Республики Казахстан «Об официальном толковании пункта 4 статьи 51 Конституции Республики Казахстан в части нормы "постоянно проживающий на территории соответствующей области, города республиканского значения либо столицы Республики не менее трех лет»» от 18 марта 1999 года № 5/2// http://adilet.zan.kz/rus/docs/S990000005_#0

- Постановление Конституционного Совета Республики Казахстан «Об официальном толковании пункта 2 статьи 49 Конституции Республики Казахстан» от 14 июля 1999 года №13/2 //http://adilet.zan.kz/rus/docs/S990000013_#0

Тема 10 Конституционно-правовые основы деятельности Правительства Республики Казахстан.

1. Содержание темы.

Место и роль Правительства в единой системе государственной власти.

Сущность Правительства как высшего органа исполнительной власти в Республике Казахстан.

Конституционные принципы формирования и деятельности Правительства.

Порядок образования Правительства и его состав. Подотчетность и ответственность Правительства Республики Казахстан. Ответственность членов Правительства и ограничения их деятельности в соответствии с Конституцией.

Правовой статус Премьер-Министра, порядок его назначения.

Компетенция Правительства. Полномочия Правительства в области государственного управления. Полномочия Правительства в области законодательства. Методы и формы воздействия Правительства на законодательную деятельность Парламента. Компетенция Правительства в области финансов, бюджета и экономики. Полномочия Правительства во внешнеполитической сфере. Иные полномочия Правительства.

Понятие актов Правительства, их виды и юридическая сила. Акты Премьер-Министра. Взаимоотношения Правительства с нижестоящими органами исполнительной власти. Правовой статус Комитета таможенного контроля Министерства финансов РК.

2. Связь темы лекционного исеминарского занятия с компетенциями, приобретаемыми студентами после освоения данной темы

В результате освоения данной темы студент должен обладать следующими компетенциями:

– умение применять знание о правовых актов в профессиональной деятельности;

– ориентироваться в условиях постоянного изменения правовой базы.

– умение анализировать акты Правительства РК на предмет их соответствия конституционного законодательства РК.

В результате освоения данной темы студент должен:

Знать:

– конституционно-правовые формы деятельности Правительства РК;

– акты, издаваемые Правительством РК.

Уметь:

– проводить анализ норм действующего законодательства о Правительстве РК;

– применять на практике акты Правительства РК

3. Материалы практики

- Постановление Конституционного Совета Республики Казахстан «Об официальном толковании подпункта 4) статьи 66 Конституции Республики Казахстан» 17 марта 1999 года № 4/2 // http://adilet.zan.kz/rus/docs/S990000004_#0

Тема 11. Основы конституционного контроля в Республике Казахстан.

1. Содержание темы.

Понятие института конституционного контроля. Становление и сущность конституционного контроля в Республике Казахстан. Законодательство, регулирующее деятельность Конституционного Совета. Конституционный закон «О Конституционном Совете Республики Казахстан» (характеристика).

Понятие и статус Конституционного Совета. Порядок формирования Конституционного Совета, его состав и сроки полномочия членов Совета. Требования, предъявляемые к кандидатам в члены Конституционного Совета. Основания приостановления и прекращения полномочий членов Конституционного Совета.

Организационные формы деятельности Конституционного Совета. Основные принципы деятельности органа конституционного контроля. Независимость, неприкосновенность, равенство членов Конституционного Совета. Правовой статус Председателя и его полномочия.

Компетенция Конституционного Совета и его должностных лиц.

Конституционный Совет как орган официального толкования Конституции.

Конституционное производство. Участники конституционного производства. Права и обязанности участников конституционного производства.

Решение Конституционного Совета, его юридическая сила. Акты, принимаемые Конституционным Советом.

2. Связь темы лекционного исеминарского занятия с компетенциями, приобретаемыми студентами после освоения данной темы

В результате освоения данной темы студент должен обладать следующими компетенциями:

– умение применять знание о правовых актов в профессиональной деятельности;

– ориентироваться в условиях постоянного изменения правовой базы.

В результате освоения данной темы студент должен:

Знать:

– Правовые формы деятельности Конституционного Совета РК;

– акты, издаваемые Конституционным Советом РК.

Уметь:

- анализировать решения Конституционного Совета РК, руководствоваться ими в своей профессиональной деятельности;

- принимать правовые решения в соответствии с национальным законодательством и иными нормативными правовыми актами, регулирующими общественные отношения, относящиеся к предмету конституционного права;

3. Материалы практики

-Постановление Конституционного Совета Республики Казахстан «Об официальном толковании пункта 4 статьи 52, пункта 5 статьи 71, пункта 2 статьи 79, пункта 3 статьи 83 и пункта 2 статьи 15 Конституции Республики Казахстан» от 30 января 2003 года №10// http://adilet.zan.kz/rus/docs/K950001000_;

- Нормативное постановление Конституционного Совета Республики Казахстан «Об официальном толковании нормы абзаца второго пункта 3 статьи 71 Конституции Республики Казахстан» 16 марта 2011 года № 3// http://adilet.zan.kz/rus/docs/S1100000003#29

Тема 12. Конституционные основы правосудия в Республике Казахстан.

1. Содержание темы.

Судебная власть – одна из ветвей единой государственной власти в Республике Казахстан.

Конституционные принципы осуществления правосудия в Республике Казахстан. Осуществление правосудия только судом, независимость судей и подчинение их только Конституции и законам, несменяемость судей и их

неприкосновенность. Принципы открытости судебного разбирательства, равноправия, гласности, законности.

Судебная система в Республике Казахстан. Верховный Суд Республики Казахстан – высший судебный орган. Порядок формирования Верховного Суда республики. Состав Верховного Суда, его органы. Компетенция Верховного Суда. Местные суды.

Порядок назначения постоянных судей в Республике Казахстан. Требования к кандидатам в судьи Республики Казахстан.

Конституционный статус судей республики Казахстан. Требования, предъявляемые к судье. Основания приостановления и освобождения судьи от должности. Отставка судей.

Порядок формирования Высшего Судебного Совета Республики, его состав, полномочия.

Конституционно-правовые основы организации и деятельности прокуратуры Республики Казахстан.

2. Связь темы лекционного исеминарского занятия с компетенциями, приобретаемыми студентами после освоения данной темы

В результате освоения данной темы студент должен обладать следующими компетенциями:

– умение применять знание о правовых актов в профессиональной деятельности;

– ориентироваться в условиях постоянного изменения правовой базы.

В результате освоения данной темы студент должен:

Знать:

- Порядок формирования судебной власти и судебной системы Республики Казахстан.

Уметь:

- принимать правовые решения в соответствии с национальным законодательством и иными нормативными правовыми актами, регулирующими общественные отношения, относящиеся к предмету конституционного права;

3. Материалы практики

- Постановление Конституционного Совета Республики Казахстан «Об официальном толковании пункта 4 статьи 75 Конституции Республики Казахстан» от 14 апреля 2006 года № 1// http://adilet.zan.kz/rus/docs/S060000001_#0;

- Нормативное Постановление Конституционного Совета Республики Казахстан «Об официальном толковании пункта 2 статьи 12, пунктов 2 и 8 статьи 62, пункта 1 статьи 76, подпунктов 3) и 5) пункта 3 статьи 77 Конституции Республики Казахстан» от 18 апреля 2007 года №4 //http://adilet.zan.kz/rus/docs/S070000004_#0

Тема 13. Конституционно-правовые основы местного государственного управления и самоуправления в Республике Казахстан.

1. Содержание темы.

Понятие местного государственного управления. Процесс реформирования системы местного государственного управления в Республике Казахстан.

Маслихаты – местные представительные органы. Система местных представительных органов в Республике Казахстан. Сроки полномочий маслихатов. Правовой статус депутатов маслихатов. Структура маслихатов. Областные, городские, районные маслихаты. Компетенция местных представительных органов. Организационные формы деятельности маслихатов. Регламент маслихата. Правовой статус Председателя и секретаря. Акты, принимаемые маслихатом. Основания и порядок досрочного прекращения полномочий маслихатов.

Местные исполнительные органы.

Система местных исполнительных органов Республики Казахстан. Полномочия местных исполнительных органов. Правовой статус местных органов таможенного контроля. Правовой статус акимов РК. Порядок назначения (выборов) Акима области, города и района на должность. Компетенция Акима административно-территориальной единицы. Акимат – местный исполнительный орган, соотношение его компетенции с соответствующим акимом.

Порядок выражения вотума недоверия Акиму депутатами маслихата.

Акты, принимаемые Акимом.

Формы и методы контроля за деятельности местных органов управления со стороны высших органов государственной власти. Взаимоотношения Акима с Президентом. Взаимоотношения местных исполнительных органов с высшими, центральными органами исполнительной власти.

Роль маслихатов в становлении института местного самоуправления в Республике Казахстан. Органы местного самоуправления. Порядок организации и деятельности органов местного самоуправления.

2. Связь темы лекционного исеминарского занятия с компетенциями, приобретаемыми студентами после освоения данной темы

В результате освоения данной темы студент должен обладать следующими компетенциями:

– умение применять знание о правовых актов в профессиональной деятельности;

– ориентироваться в условиях постоянного изменения правовой базы.

В результате освоения данной темы студент должен:

Знать:

– Порядок образования органов местного государственного управления и самоуправления в РК;

– Принципы организаций органов местного государственного управления и самоуправления в Республике Казахстан;

– Специфику актов органов местного государственного управления.

Уметь:

- принимать правовые решения в соответствии с национальным законодательством и иными нормативными правовыми актами, регулирующими общественные отношения, относящиеся к предмету конституционного права;

3. Материалы практики

- Дополнительное постановление Конституционного совета Республики Казахстан «Об истолковании Нормативного постановления Конституционного совета Республики Казахстан от 15 октября 2008 года № 8 "Об официальном толковании статьи 54, подпунктов 1) и 3) пункта 3 статьи 61, а также ряда других норм Конституции Республики Казахстан по вопросам организации государственного управления"» от 16 мая 2013 года № 2 //http://adilet.zan.kz/rus/docs/S1300000002

-Постановление Конституционного Совета РК «Об официальном толковании пункта 4 статьи 88 Конституции РК» от 31 мая 2000 г. № 3/2 //http://adilet.zan.kz/rus/docs/S000000003_#0

III.Тематика практических (семинарских) занятий

1. Конституционное право Республики Казахстан: общая характеристика.
2. Конституция Республики Казахстан – Основной закон государства и права.
3. Основы конституционного строя Республики Казахстан.
4. Основы правового статуса человека и гражданина в Республике Казахстан.
5. Гражданство Республики Казахстан.
6. Конституционно-правовой статус общественных объединений в Республике Казахстан.
7. Избирательное право и избирательные системы Республики Казахстан.
8. Республиканский референдум в Казахстане.
9. Конституционно-правовой статус Президента Республики Казахстан.
10. Конституционно-правовой статус Парламента Республики Казахстан.
11. Конституционно-правовой статус Правительства Республики Казахстан.
12. Конституционный контроль в Республике Казахстан.
13. Конституционные основы судебной власти в Республике Казахстан.
14. Конституционно-правовые основы местного государственного управления и местного самоуправления в Республике Казахстан.

IV. Примерный перечень тем, отведенных на самостоятельное изучение

1. Законодательный процесс в РК
2. Система конституционных органов в РК.
3. РК – светское, демократическое, правовое и социальное государство.
4. Конституционные формы осуществления демократии в РК.
5. Гарантии конституционных прав и свобод человека и гражданина.
6. Избирательный процесс в Республике Казахстан.
7. Законодательный процесс в Республике Казахстан.
8. Местное государственное управление и самоуправление

V. СПИСОК РЕКОМЕНДУЕМОЙ ЛИТЕРАТУРЫ

Нормативно-правовые акты:

1. Конституция Республики Казахстан: (принята на республиканском референдуме 30 августа 1995 года) (с изменениями и доп. по сост. на 10.03.2017 г.). - Алматы :Лем, 2017. - 40 с.

2. Закон Республики Казахстан «О внесении изменений и дополнений в Конституцию Республики Казахстан» от 7 октября 1998 г. (Казахстанская правда, 8 октября 1998)

3. Закон Республики Казахстан «О внесении изменений и дополнений в Конституцию Республики Казахстан» от 21 мая 2007 года №254 (Казахстанская правда, 22 мая 2007 года №76)

4. Закон Республики Казахстан «О внесении дополнения в Конституцию Республики Казахстан» от 2 февраля 2011 года №403-IV (Казахстанская правда, 3 февраля2011 г. №38-39)

5. Закон Республики Казахстан «О внесении дополнения в Конституцию Республики Казахстан» от 10 марта 2017 года № 51-VI//http://adilet.zan.kz/rus/docs/Z1700000051#1

6. Декларация КазССР «О государственном суверенитете КазССР» от 25.10.90 г. (Казахстанская правда, 28 октября 1990)

7. Конституционный закон Республики Казахстан «О государственной независимости РК» от 16.12.91 г. (Ведомости Верховного Совета РК, 1991, № 51, ст. 622)

8. Конституционный закон «О Президенте Республики Казахстан» от 26 декабря1995 г. (Ведомости Верховного Совета Республики Казахстан, 1995, №24, Ст. 172) по состоянию на 3 февраля 2011 года.

9. Конституционный закон Республики Казахстан «О Первом Президенте Республики Казахстан» от 20 июля 2000 г. № 83-2 (Ведомости Парламента РК, 2000 г. № 10)

10. Конституционный закон «О Правительстве Республики Казахстан» от 18 декабря 1995 г. (Ведомости Верховного Совета Республики Казахстан, 1995, №23, Ст. 145)по состоянию на 19июня 2007 года.

11. Конституционный Закон Республики Казахстан «О республиканском референдуме» от 2 ноября 1995 г. (Ведомости Верховного Совета Республики Казахстан, 1995 г., № 22, ст. 131) по состоянию на 4 мая 2008 года.

12. Конституционный закон «О Парламенте Республики Казахстан и статусе его депутатов» от 16 октября 1995 г.(Ведомости Верховного Совета Республики Казахстан, 1995 г.,№21) по состоянию на 19 июня 2007 года.

13. Конституционный закон РК «О судебной системе и статусе судей» от 25 декабря 2000 г. (Ведомости Парламента РК, 2000 г. № 23) по состоянию на 16 февраля 2012 года.

14. Конституционный закон «О выборах в Республике Казахстан» от 28 сентября 1995 г. № 2464. (Ведомости Верховного Совета Республики Казахстан, 1995 г., N 17-18) по состоянию на 3 февраля 2011 года.

15. Конституционный закон РК «О Конституционном Совете Республики Казахстан» от 28 декабря 1995 года (Ведомости Верховного Совета Республики Казахстан, 1995 г.,№24,ст. 173) по состоянию на 17 июня 2008 года.

16. Закон Республики Казахстан «О правовых актах» от 6 апреля 2016 года № 480-V// http://adilet.zan.kz/rus/docs/Z1600000480

17. Закон Республики Казахстан «О местном государственном управлении и самоуправлении в РК» от 23 января 2001 г. № 148. (Ведомости Парламента РК, 2001 г., № 3) по состоянию на 3 июля 2013 года.

18. "Третья модернизация Казахстана: глобальная конкурентоспособность" Послание Президента Республики Казахстан от 31 января 2017 года // http://adilet.zan.kz/rus/docs/K1700002017

19. План нации - 100 конкретных шагов Программа Президента Республики Казахстан от 20 мая 2015 года // http://adilet.zan.kz/rus/docs/K1500000100

20. Послание Президента Республики Казахстан «Стратегия «Казахстан – 2050: новый политический курс состоявшегося государства» от 14 декабря 2012 года. – Официальный сайт Президента Республики Казахстан www.akorda.kz

21. Концепция правовой политики РК на период с 2010 до 2020 года, утвержденная Указом Президента Республики Казахстан от 24 августа 2009 г. (Казахстанская правда, 27.09.2009 г. №205)

Основная литература:

1. Сапаргалиев Г.С. Конституционное право Республики Казахстан : академический курс / Г. Сапаргалиев. - 3-е изд., доп. - Алматы : ЖетIЖарғы, 2014. - 544 с.
2. Конституционное право Республики Казахстан: Учебник/Сост. д.ю.н., проф. А.Т. Ащеулов. - Алматы: КазГЮА, 2001.
3. Амандыкова С.К. Конституционное право Республики Казахстан. – Астана, 2001.
4. Амандыкова С.К. Конституционное право Республики Казахстан. – Караганды, 2007.
5. Сагындыкова А.Н. Конституционное право Республики Казахстан Алматы: Білім. 1999.
6. Баишев Ж. Конституционное право Республики Казахстан. Учебно-методическое пособие. Алматы: Жеті Жарғы. 2001.

Дополнительная литература:

14. Белик В.Н. Конституционные права личности и их защита / В.Н. Белик. - М. :Юрайт, 2017. - 195 с.
15. Права человека: Учебник для вузов / ред. Е.А. Лукашева. - 3-е изд. - М. : Норма - Инфра-М, 2017. - 512 с.
16. Комментарий к Конституционному закону Республики Казахстан "О выборах в Республике Казахстан"/ Центральная избирательная комиссия РК ; Под ред. Турганкулова К.Т., Турецкого Н.Н. - Астана, 2016. - 440 с.
17. Кутафин О.Е. Глава государства: монография / О. Е.Кутафин. - М.: Проспект, 2015. - 560 с.
18. Турецкий Н.Н. Законодательная ветвь власти Казахстана: учебник/ Н.Н.Турецкий. - Костанай : КСТУ им. З. Алдамжар, 2015. - 276 с.
19. Казахстанский тренд: от тоталитаризма к демократическому и правовому государству (взгляд со стороны): сборник статей / И.И. Рогов. - Астана : Конституционный Совет РК, 2015. - 244 с.
20. Конституционный контроль в Казахстане: доктрина и практика утверждения конституционализма: монография / Под ред. И.И. Рогова, В.А. Малиновского; Конституционный Совет РК. - Алматы : Раритет, 2015. - 384 с.
21. Конституция Республики Казахстан: научно-практический комментарий. - Алматы: Раритет, 2015. - 536 с.
22. Малиновский В.А. (Казахский гуманитарно-юридический университет). Практикум по конституционному контролю в Республике Казахстан : учебное пособие / В. А. Малиновский, Ш. Ш. Орманова ; Конст. Совет РК; МОН РК; ЕНУ им. Л.Н. Гумилева. - 2-е изд., доп. и перераб. - Астана : ТОО "Мастер ПО", 2015. - 805 с.
23. Президентские выборы в Казахстане-2015: опережая глобальные вызовы: Материалы круглого стола (04.03.2015) / КИСИ при Президенте РК. - Астана : КИСИ при Президенте РК, 2015. - 80 с.
24. Малиновский В. А. ЛИДЕР: Президентская власть в Казахстане на рубеже эпох. Астана: ТОО «Издательство НОРМА-К», 2012, 528 с.
25. Конституционный контроль в Казахстане: доктрина и практика утверждения конституционализма. Монография / под ред. И.И.Рогова, В.А.Малиновского. Алматы: Раритет, 2015., - 384с.
26. Формирование сильного и успешного государства и новой глобальной реальности: "Актуальные проблемы государства и права" Вып.4 / Ред.колл.: Ударцев С.Ф., Наурызбай А.Ж., Качан О.Л, Бисенгалиева Д.М. - Астана : КазГЮУ Консалтинг, 2016. - 224 с.

VI. АВТОРЫ ТИПОВОЙ УЧЕБНОЙ ПРОГРАММЫ

1. Амандыкова С.К. - д.ю.н., профессор ЕНУ им.Л.Н.Гумилева
2. Бейсембеков А.С. – м.ю.н., ст.преподаватель Университета КазГЮУ